UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica sexagesime.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

Dominica ſexageſime. I
Sermo. XXXVII

Cum turba mul/

ta eſſet cū ihu ⁊ de ciuitatib9 ꝓpe/
rarēt ad eū dixit ꝑ ſimilitudinez.
Exijt q̇ ſeminat ſemīare ſemē ſuū Lu. viij.
Sicut dicit magn9 pr̄ Augu9. ſup Joh. in
quadā omł. Attulit xp̄s veritatē vt doctor
māſuetudinē vt liberator. iuſticiā vt cogni
tor. Hec ille. Et merito xp̄s iſta afferre de
buit mūdo q̄ nemo ali9 afferre potuit. pre/
ſertim cū tot9 mūdus in maligno poſitus
et errore pollutus et a dyabolo oppreſſus
⁊ peccatꝫ fuiſſet obnoxius. Quid ḡ mirū ſi
hoīes ad ſe venire attrahebat. q̇ veritatez
oēs docebat. in v̄itate ⁊ caritate non ficta.
q̇ māſuet9 ⁊ mitis ſicꝰ ouis ad occiſionē du
ctus oīb9 ſe hūiliabat. q̇ iuſticiā regni ce
leſtis oīb9 p̄dicabat. Sic ḡ turbe p̄dicāte
xp̄o velut odoriferꝭ florib9 oblectate curre
bāt ad eū dicētes illud Cāticor. j. Trahe
me poſt te. curremꝰ ī odore vngētoꝝ tuoꝝ.
Nō tractās btūs Ber ſup cāti. ſer. xxij. di
cit ꝙ cū xp̄s fact9 eēt nob ſapiā a deo iuſti/
cia iuſtificatio ⁊ redēptio. ex his tāqꝫ vngē
tis p̄cioſiſſimis ſup mōtes aromatū de ce
leſtib9 ſpēb9 ꝯfectꝭ tāta eccłe nares odoris
ſuauitas repleuit vt mox a q̄tuor partib9
mūdi excitata illa dulcedine ſupnū ꝓpera/
ret ad ſpōſum tāqꝫ vera illa regia auſtri fe/
ſtinās a finib9 terre audire ſapiam Salo/
monis. opiniōis ſiqdez odore. i. fame bōe
noticia ꝓuocata. q̇uiſqꝫ is q̇ ab eťno erat p̄e
ſapia erat. fact9 eſt ī tpe iuſticia iuſtificatio
⁊ redēptio. vt hoꝝ q̇ꝫ in odore currere poſ
ſet. Hec Ber. Merito ḡ ad xp̄m currebāt
turbe ſicꝰ nr̄m thema dicit Cū turba mł'ta
eſſet cū ihu. In q̇b9 v̄bis tria deſcribūtur
Primo deſcribit̄ hoīm erga xp̄m affectio ⁊
deuotio feruētiſſima. cū dr̄ Cū turba plu/
rima eēt cum ihu ⁊ de ciuitatib9 ꝓperarent
Scd̄o diuie manifeſtatōis digtio ḡtioſiſ/
ſima. q2 exijt q̇ ſemiat. Tertio eiuſdē verbi
dei cōmendatio excellētiſſima. cū dr̄. ſemi/
nare ſemen ſuum.

A

Dixi primo ꝙ in v̄bis p̄miſ/
ſis p̄mo deſcri/
bit̄ hoīm erga xp̄m affectio ⁊ deuotio fer/
uētiſſima. cū dr̄. Cū turba mł'ta eēt cū ihu
⁊ de ciuitatib9 ꝓperarēt ad ihm dixit ꝑ ſili/
tudinē ⁊c̄. Affectio ⁊ deuotio iſti9 turbe ad
xp̄m ex q̇ ꝓperabant ad eū. nihil aliud ī no/
bis niſi celerē ⁊ feſtinā cōuerſionē ad xp̄m
ſignificat. Ex q̇ em̄ neſcim9 diē neqꝫ horam
mortis nr̄e. ⁊ ex q̇ neſcit homo finē ſuum.
certe ſine dilatione dꝫ ꝓperare ad chriſtuz.
Juxta illud Ecc̄i. v. Ne tardes ꝯuerti ad
deū. ⁊ ne differas de die in diem. Et q̇uis
multa ſunt hominez agitātia ſtimulātia et
attrahētia ad deū. mirū eſt tn̄ ꝙ nō ꝓperat
ad eum. Primū ḡ agitās ſeu cōpellēs ad
deū eſt timor. De q̇ dicit poeta. Pedibus
timor addit alas. ⁊ reuera ſi nolum9 deci/
pi multas cauſas ruine homo inuenit ī ſe
⁊ ex ſe. ꝓpter quas neceſſe eſt eum ꝓperare
ad xp̄m vt euadat ruinā ſibi imminentem
Nam ſi homo ꝯuertit ſe ad ſanitatē ꝓpriā.
inuenit q2 illa eſt ſicut laſciuus equ9. de q̇
timendū eſt ne ꝓpter ſui vehementiā preci
pitet̄ vbiqꝫ in foueā. Vn̄ Ben̄. viij. dr̄. Pro
ni ſunt ſenſus hoīs in malū ab adoleſcen
tia ſua. Si v̄o ꝯuertit ſe ad fragilitatē ſuā
inueniet ſe oīno infirmū. q2 ſpūs quidē
ꝓmptus eſt caro aūt infirma. Mat. xxvj.
Et ob h̄ facile ſeducibilis ⁊ difficile erigi/
bilis. q2 ꝑ ſe cadit ⁊ ex ſe ꝑ ſe autē aut ex ſe
nō reſurgit. vt dicit Jſid. libro. j. d̄ ſummo
bono. Hinc dr̄ in pſalmo ꝙ hō eſt ſpūs va
dens ⁊ nō rediēs. Si etiā ſe ꝯuerterit ad
hoſtē. eſt ibi timor maxim9. Nā ſi cōſideret
hoſtē carnē hoſtē domeſticū. magn9 timor
q2 iuxta Boetiū. Nulla peſtis efficacior ad
nocendū q̄ꝫ familiaris ſeu domeſtic9 inimi
cus. Et iuxta dictum ſaluatoris. Jnimici
hoīs domeſtici eius. Hic em̄ hoſtis nr̄is
armis ꝯtra nos dimicat. ⁊ nr̄is ſagittis et
lāceis cōtra nos pugnat. q2 corꝑo q̇ carni
ſubuenim9. hoſtē nutrim9. dicit Gre. ī mo/
ralib9. Et Bern̄. in exhortatōib9. Si autē
homo ꝯuertit ſe ad aliū hoſtē. ſcꝫ mundū.
et hic grauior. q2 vt dicit Ber. Seuit mū
dus ſicut lup9. Vn̄ ſaluator mittēs apłos
ait Math. x. Mitto vos ſicꝰ oues ī medio
lupoꝝ. Lup9 aūt nō aliud facit niſi ꝙ rapit
⁊ diſpergit oues Joh. x. Ecce ſeuicia. Si
v̄o ꝯuertit ſe hō ad hoſtē aliū ſcꝫ dyabolū.
q̇ ⁊ aſtucia prudētior. q2 ſerpēs erat prudē
tior cūctis animantib9 ſup terrā Gen̄. ij. et
diuturnitate tp̄is expientior. ⁊ malicia no
cendi nequior ⁊ ideo deterior. q2 vt dicit̄. j.
Pe. v. Sicut leo rugiens circuit querens
quē deuoret. Vn̄ caro eſt ſicꝰ catul9 dome/
ſticus. quia q̄ꝫdiu macer eſt obediens eſt ⁊

blandit᷑.ſed ꝗ͞p̄ mū incraſſat᷑ ꝟtit᷑ in rabiē et mordet dn̄m. Mūdus eſt vt lupꝰ qui ſimulat ſe ſub pelle ouina.ſꝫ intrinſecus eſt plenꝰ rapacitate Math.vij. Dyabolꝰ ſimulat ſe agnū.vt dicit Augꝰ.in meditatōnibꝫ. ſed deuorat vt leo. Quis ꝰ nō timebit ab his hoſtibꝫ. Certe ſufficiēs eſt cā timoris. ꝛ ꝑ ꝯſequēs acceleratōis ad xp̄m.q̄ eſt pretectoꝛ refugiū ꝛ firmamentū ab oībꝫ iſtis Vn̄ in ps. Dn̄s firmamentū meum ꝛ refugiū meū.in h̄ ego ſperabo. O q̄ntū ꝓperaret q̄ p̄dōes equū vel res alias ablaturos ſibi timeret.vł q̄ inimicū poſt tergū ſequētē cerneret.celerrime curreret. Certe h̄ eſt de oībꝫ p̄dictꝭ.qꝛ velociſſime ꝑſequūt᷑ hoīeꝫ Trenoꝝ.iiij. Velociores fuerūt ꝑſecutores nr̄i aq̄lis celi. Sufficiens cauſa fuge. velocitas ꝑſecutoris Scd̄a cauſa faciens ꝓperare ad deū eſt pudoꝛ ſtimulās. Multis currentibꝫ ſpectatores dicunt.intendite nouiſſimū. Multi ſanctoꝝ ante nos cucurrerunt velociter poſt xp̄m.ſicut Dauid qui dixit. Cucurri in ſiti.et in q̄nta ſiti aperit dicens. Sicut ceruus deſiderat ad fōtes aquarū.ita deſiderat anima mea ad te deus. Similiter alij viri ꝛ femine ſenes ꝛ iuuenes vt dꝛ in p̄nti euāgelio ꝙ de ciuitatibꝫ ꝓperarent ad eū. Pudeat nos eſſe nouiſſimos ꝛ ſuſtinere inſultum ſanctoꝝ in nouiſſimo die. Brucos eñ nouiſſimā perſequunt᷑ et mordent. Sic nobis timendum eſt ſi fuerimus vltimi. Tertia cauſa ē tempus vrgens. Non mirū ſi patriarche olim nō ꝓperaſſent in ſeruitio dei q̄ diu vixerūt et multum tp̄is habuerūt.ſed nos ꝓperare oportet.qꝛ tp̄s breue vite nr̄e.j.Jo.ij. Nouiſſima hora eſt.gloſa.ꝛ ideo ꝯuenit inſtare Eccī.xxxvj. Feſtina tp̄s ꝛ memēto finis Credunt multi ſe hr̄e multum de tempe. ꝛ ecce mors in ianuis eſt.cum eñ dixerint pax ꝛ ſecuritas tunc repentinꝰ eis ſuperueniet interitus. Job.xxj. In puncto ad inferna deſcendūt. Quarta cauſa eſt locꝰ recipiens. Curſores ituri ad villas nō multum ꝓperant.quia omni hora intrare poſſunt.ſed ituri ad ciuitates que claudi poſſunt ꝓperant ne foris maneant. Muniꝰ eſt locus ad quem tendimꝰ.et modo patet et cito dicetur.clauſa eſt ianua. Mat.xxv. Unde Hebre.iiij.dicit᷑. Feſtinemꝰ ingredi in illam ciuitatē. Sed nec p̄tereundū eſt quod dꝛ.ꝓperabant de ciuitatibꝫ ad ihum

Si ciuitatenſes ꝓperabant ad ihm relictꝭ ciuitatibꝫ.quid dicturi ſunt villani ſi illi d ciuitatibꝫ ꝓperabant. Quid dicturi ſunt ciuitatenſes q̄ nec dum in ciuitate volūt ſtatutis diebꝫ venire ſaltem ſemel in ſeptimana ad eccl'az.vbi eſt ihs per ſpecialē cultuꝫ ꝛ deuotionem. Ciuitas tm̄ h̄ bn̄ ſignificat mundū.in quo eſt munitio ſecurās.negociatio ditans.et deductio conſolans. Hec licet olim fuerunt in mūdo.tamē iam mūdus ſenuit ꝛ oīa iſta amiſit.vt dicit Gregorius. Jam eñ mundus tot amaritudinibꝫ plenus eſt.vt ipſe mundus iam nos a ſe repellat et ad xp̄m inuitet. Verūtamē ſi adhuc predicta eſſent in mundo.adhuc tamē ꝓperandū eſſet de mundo ad xp̄um. quia in ip̄o habetur ſecuritas plenioꝛ. Johan.xvj. In mundo preſſurā habebitis ī me autē pacem. In ip̄o negociatio vtilioꝛ quia care emit noſtra ꝛ in leui foro dat nobis ſua.quia ſm̄ Auguſtinū. Regnū celorum tm̄ valet q̄ntum habes. In ipſo ē deductio ſuauioꝛ. Sapie.viij. Non habet tediū ꝯuictus illius. Properemus ergo ad Jheſum dimiſſis ciuitatibꝫ.id eſt.mundi huius delectationibꝫ.oportet ergo exire d operibꝫ ſeculi vt quis veniat in conſortiuꝫ chriſti.

B

Dixi ſecundo

ꝙ in v̄bis p̄miſſis tangitur diuine manifeſtatōis dignatio gratioſiſſima.cū dꝛ Exijt. Et q̄s ſufficiat ſufficienter cogitare hāc grāꝫ aut cōpenſare digne qua filius dei exiens de ſinu p̄ris dignatus eſt huic mundo apparere.certe nullus Unde ap̄lus dicit.ꝙ ſm̄ ſuā miſcd̄iaꝫ ſaluos nos fecit.ad Titū.iij. Legitur autem q̄ntuplex exitꝰ nr̄i ſaluatoris q̄ dignatꝰ eſt gratioſe exire ad plura. Primo eñ exijt a p̄re ꝑ eternā generatōem Joh.viij. Ego ex deo ꝓceſſi ꝛ veni. Et eiuſdem.xvj. Exiui a patre. Michee.v. Egreſſus eius ab inicio a diebꝫ eternitatꝭ eius. Scd̄o venit de celo ꝑ incarnatōeꝫ.ps. A ſummo celo egreſſio eius Gal.iiij. Miſit deꝰ filiū ſuū in mūdum. Miſſio hec ſeu egreſſio incarnatio eſt. Tertio exiuit ab vtero v̄ginis ꝑ tpaleꝫ generationē. Ip̄a eſt eñ porta clauſa quā dn̄s deus iſrael egreſſus eſt. Ezechi.xliiij. Unde cantat eccl'a.et exiuit ꝑ aureā portam Iſa.xj. Egredict᷑ v̄ga de radice Yeſſe. id eſt.xp̄s de v̄gine. Cantat eccl'ia. Virgo

dei genitrix ꝟga eſt. flos filius eius. Quar
to exiuit de mundo ꝑ mortē. Pſ. Domini
domini exit⁹ mortis. Dicit q̄dā gloſa. Do/
mini dñi mortis. id eſt. xpi. q̄ eſt dñs mor/
tis non fuit alter exit⁹ de h̄ mūdo q̄ꝫ ꝑ mor
tem. Joh. xiij. Sciens ih̄s q꞉ venit hora
eius vt tranſeat de h̄ mūdo ad prēꝫ. Qui/
to de occulto ſue ꝯuerſatōis. ad manifeſta
tionē ſue p̄dicatiōis. de q̄ exitu dꝛ h̄ q̄ exijt
ſemiare. Exijt āt ad q̄tuoꝛ. Primo ad ope/
randū Iuxta illud pſ. Exibit hō ad opus
ſuū. Act. j. Cepit ih̄s facere ⁊ docere. Se/
cūdo ad pugnandū ꝯtra dyabolū Iſa. xlij
Dñs ſicut fortis egredieꝛ ſicut vir prelia/
toꝛ. Michee. j. Egredieꝛ dñs de loco ſctō
ſuo. veniet vt ſaluet pplm ſuū. Mathei. xij
Cum fortis armat⁹ cuſtodit atriū ſuum i
pace ſunt oia que poſſidet. ſi aūt fortioꝛ il/
lo ſupuene. ⁊c. Tertio ad cōducendū ope
rarios ſicut patuit dñica precedenti. quo/
modo exijt circa horā p̄mā tertiā ſextā no
nā et vndecimā. Quarto exijt ad ſeminan/
dum. ſicut dꝛ Canticoꝝ. vij. Egrediamur
in agruꝫ. Et licet diuerſimode ſeminat vt
patebit in ſequētib⁹. tn̄ p̄cipuum ſemen ad
q̄d exijt in incarnatione in hūc mundū fu
erunt ſemīa donoꝝ gratuitoꝝ. Ante incar
natione xpi totus mūdus fuit ſterilis. ſed
per ipm̄ fecundat⁹ eſt ſemine gr̄e. Jdo dixi
q̄ iſte exitus eſt gratioſiſſim⁹ q̄ exijt in mū
dum ſeminare ſemen gratuitū. Sicut aūt
dicit Alexāder de hales. q̄ p̄mo bon⁹ agri
cola terrā excolit. excultā ſeminat. ſemina/
tam irrigat. ⁊ ſi neceſſe eſt extirpatores ma
laꝝ herbaꝝ cōducit. et tandē metit. ⁊ meſ/
ſum in horreū ꝯgregat. Ita dñs q̄ factus
eſt colon⁹ ꝓpter nos exiuit in terram vt dꝛ
Hiere. xiiij. p̄mo vt iſtam terrā ſcꝫ coꝛ no/
ſtrū excoleret Valde em̄ homo indigebat
bono cultoꝛe. Iſta em̄ terra ꝓpt̄ pctm̄ p̄mo
rum parentū erat plena ſpinis et tribulis
Gen. iij. Spinas ⁊ tribulos germiabit ti/
bi. Et ita erat ſilueſtris terra. ꝓpt̄ h̄ xp̄s ex
iuit portās ꝓprijs humeris aratrū crucis.
Vnd̄ Joh. xix. dꝛ. Exiuit in eū q̄ dꝛ calua/
rie loc⁹ vbi crucifixerunt eum. Ibi primo
euulſe ſunt ſpine parentū nr̄oꝝ. iij. Reguꝫ
xiiij. Preuaricatores aūt ſicut ſpine euel/
lenꝛ vniuerſi que nō tollunꝛ manib⁹ Poſt
q̄ꝫ aūt xp̄s aptauerat agrū mūdi huius et
cordis noſtri extunc exiuit ſeminare ſicut
ꝓmiſerat Oſee. ij. Seminabo eam mihi i
terrā. et miſereboꝛ ei⁹ que fuit ſine miſeri
coꝛdia. Hoc ſemen petebant antiq̄ patres
Gen. xlvij. Da nobis ſemina. ne pereunte
cultoꝛe terra redigatur i ſolitudinē. Poſt/
q̄ꝫ vero ſeminauerat in terram coꝛdis nr̄i
diuerſa dona gratiaꝝ ſm̄ diuerſas diuiſi/
ones extunc iteꝝ exiuit ad irrigandū. q̄d
factū eſt qn̄ poſt aſcenſionē ſuā miſit ſpm̄.
ſcꝫ in coꝛda fidelium. Vn̄ Judicum. v. dꝛ.
Celi ac nubes diſtillauerūt aquas. ſcilicet
graꝝ ſpūſſcti. Hic eſt ros de q̄ Iſaie. xxvj.
Ros tuus ros luc̄. Sic em̄ ros eſt refri/
geriū cōtra eſtū in eſtate. ſic ſpūſſanct⁹ con
tra eſtū ꝯcupiſcentiaꝝ in coꝛde Eccl. xviij
Nōne ardoꝛē refrigerabit ros. Et ſic ros
eſt incrementū omniū frugū. q꞉ eo deficiē
te deficiūt fruct⁹. ſic gr̄a ſpūſſcti deficiente
in mūdo nullius op⁹ eſt meritoꝛiū. Vnde
dꝛ nūc eccl'e xpi ꝑ ꝓphaꝫ Iſa. xxx. Dabitur
pluuia ſemini tuo vbicūq̄ꝫ ſemiaueris in
terra. ⁊ panis frugū terre erit vberrimus
⁊ pinguis. Hoc eſt dicere. om̄e q̄dcūq̄ꝫ fe/
ceris erit acceptabile ⁊ meritoꝛiū ad ſalu/
tem. Verū q꞉ interdū opus eſt extirpatōe
ad agrum purgandū a malis herbis. ïdo
xp̄s nō negligens ꝓuidit de ſctis apoſtol'
⁊ p̄dicatoꝛib⁹ q̄ ad h̄ miſſi ſunt vt deſtruāt
vicia ⁊ euellant erroꝛes. edificent virtutes
⁊ plantent vtilia Hiere. j. Ecce q̄nta diligē
tia xpi circa culturā coꝛdis noſtri. Sꝫ q̄a
om̄ia p̄dicta nihil valerēt ſi cuſtodia ſemi/
nis deeſſet. Jdeo et de hac xp̄s nō minus
eſt ſolicitus q̄ꝫ de p̄dictis. Cuſtodit ergo
ſemen gr̄e in coꝛde nr̄o diuerſimode. Nā
adhibet cuſtodiā ſenſuū. ne dyabolus ſic
fur intret ꝑ feneſtras in coꝛ hoīs Johel. ij.
Per feneſtras apertas introibit ſicut fur.
Apponit ⁊ ſepem timoꝛis ſui. queꝫ videns
dyabolus in hoīe nō audet accedere. maxi
me cū videt hoīeꝫ et timoꝛe ad caritatē ꝓ/
cedere al's nichil timet. Sicut aues p̄mo
timent formidinē. ſed poſtea videntes q̄a
nō moueꝛ vt homo. ſtercoꝛiſant ſup eā. ſic
dyabolus hominē timoꝛoſum p̄mo nō au
det tēptare. ſed ſi videt q̄ nō ꝓficit ď bono
in melius. poſt audacter eū aggrediꝛ. Et
tantum de ſecundo.

Dixi tertio q̄ in ꝟbis p̄miſſis deſcribiꝛ dignati/
onis et gr̄e xpi operatio efficaciſſima. cum
dꝛ. ſemiare ſemen ſuū. Multi em̄ multa ſe
minauerūt ante xp̄m. ſed nullū ſemen ita

fuit vtile ita fructuoſuʒ ita efficax homini
bus ſicut ſemen filij dei. qđ eſt donum gra
tuitū. vt dictū eſt ꝛ ideo dr̄ ſemē ſuū per ex
cellentiā. nō extraneū. nō alienū. ſcʒ dyabo
li vel heretici. qꝛ dyabolus ſemīat zizania
Math. xiij. Et heretic⁹ errores Job. iiij.
Qui ſeminat dolores. Plures etiā alij di/
uerſa ſemīabant. ſed mala. de qb⁹ in ps. dr̄
Semē impioꝝ ꝑibit. Jō xp̄s venit cū opti
mo ſemīe qđ fructificat ī centupluʒ. Quo
aūt ſemīat vtiliter ꝛ efficaciter ꝛ excellent
in ſuis fidelib⁹ opa bona ꝛ meritoria bre/
uiter videam⁹. Vn̄ cum om̄e op⁹ bonum
hoīs nō ſit aliud niſi ſemē dei ex q̄ dꝫ ſpe/
rare fructū in vita et̄na. Juxta illud Jſaie
xxvj. Om̄ia opa nr̄a operatus es in nobiſ
dn̄e. Certe impoſſibile eſt ꝙ nō ſit magna
vtilitas aut ꝙ nō ſequat̄ maxim⁹ fructus.
vbi deus ſemīat aliqđ in hoīe aut ꝑ hoīeʒ
Et qꝛ hō̄ tripliciter meret̄. ſcʒ corde ore et
ope. iđo triplicē fructū et triplici ſcie ꝯſeq̄
tur. De corde ſiq̄deʒ ꝑ oculos ſemia emit/
tit lacrimarū. q̄tiens ꝑ pctīs plorat ex qb⁹
lacrimis accipit fructū exultatōis ꝛ leticie
Juxta illud ps. Qui ſemināt ī lacrimis in
exultatōe metēt. Et Math. v. Bti q̄ lugēt
Ecce ſemē lacrimoſū. qm̄ ipi ꝯſolabūtur.
ecce fruct⁹ gaudioſus. Scđo de⁹ ſeminat
ſemē ſuū ꝑ os hoīs. ſemē dico ſane doctri/
ne. q̄ recōciliant̄ diſcordes. q̄ erudiūt̄ igna
ri. q̄ excitant̄ pigri. Zach. viij. Semē paci
erit. Sed qđ operat̄ iſtud ſemē. certe mul
tū. Math. v. Beati pacifici. i. pacē ꝓcuran
tes. vt exponit Gorra. qm̄ filij dei vocabū
tur. ecce fruct⁹. Tertio de⁹ ſemīat ſemē ſu/
um ꝑ man⁹. i. opa hoīs. vt ꝑ opa miſcđie et
pietatꝭ. ij. Cor. ix. Qui ſemīat in bn̄dicti/
onib⁹ de bn̄dictionib⁹ et metet vitā et̄naʒ.
ecce fruct⁹ ꝛ vtilitas iſtius ſemīs. Pro om̄i
bus iſtis dicit Bern̄. ſuꝑ cātica ſer. xxxviij
Seminaſti tibi ad iuſticiā ſi ex v̄a cordis
tui noticia timuiſti deum. teipm̄ hūiliaſti.
fudiſti lacrimas cordis. elemoſynas pro/
fudiſti. ceteriſq̄ʒ pietatis actiōib⁹ mācipa/
ſti. ſi ieiunijs et vigilijs afflixiſti corpus. ſi
pectus tūſionib⁹. celos fatiſcis clamorib⁹.
h̄ ſiq̄dem ſemiare ad iuſticiā eſt. Semina
ĝ ſunt bona opera. bona ſtudia. ſemina la
crime ſunt. Jbant inquit et flebant mittē/
tes ſemina ſua. Sed nunquid ſemper fle
bunt. Abſit. ſed venient cū exultatiōe poꝛ/
tantes manipulos ſuos. Merito cum ex/
ultatione. quia reportant manipulos glē.
Hec ille. Unde licet in quolibet homine
principalis ſeminatoꝛ ad om̄ia opa bona
ſit xp̄s. Jſa. xxvj. tamen cū ſit homo liberi
arbitrij ſepius viciat modū ſeminandi. et
hoc tripliciter. Primo ſi non ſemīat ſemē
bene depuratū et electū. Tunc auteʒ non
erit depuratū qn̄ homo mala intentione
puta vane glorie ſeminat bonū opus. vel
qn̄ in moꝛtali peccato bona facit. Jdeo dr̄
Numeri. xviij. Om̄ia que offertis domio
electa erūt. Et ratio ſm̄ ap̄lum Gal. vj. q̄
queccūq̄ʒ ſeminat homo eadem et metet.
Hinc dr̄ Ecci. vij. Fili ne ſemines mala ī
ſulcis iniuſticie. et non meteſ ea in ſeptu/
plum. Gloſa. in gebenna. vbi ſunt ſeptem
pene. ignis. vermis. fetoꝛ. fum⁹. tenebre. vin
cula. frigus. Secundo viciat modū ſemi/
nandi. ſi parce ſeminat. debet em̄ liberalit̄
ſeminare. alias qui parce ſeminat. parce et
metet. ij. Cor. ix. Hilarem em̄ datorem di
ligit deus. Unde dicit Bernhard⁹. Mo/
dica ſeminis detractio. non modicum eſt
meſſis detrimentum Tertio viciat homo
modū ſeminandi. ſi nō ſpargit ſemen ī ter/
ram bonā. aptam ꝛ cōgruā. ſed pericło ex/
poſitā. vel in ſe periculoſam. aut periculo
primā. Terra iſta eſt bona volūtas. ſicut
hic dicitur in qua quicquid ſemīat̄ centu/
plum metetur. vt hic dicit̄. Sed accidit ſe
pius in terrā malam ꝓijci ſemē bonoꝛum
opeꝝ et ſemina virtutū. Et ꝑmo ſecus viā.
quod fit cum opus ꝓpter apparentiā homi
nū fit. Math. v. Om̄ia faciūt vt videātur
ab hoīb⁹. ecce ſeminatio. Et ſequit̄. Amen
dico vobis. receperūt mercedē ſuam. ecce
fructus inutilis. ſic ſeminānt ypocrite. Se/
cundo ſemē ꝓijcitur ſupꝛa petrā. i. coꝛ du/
rum. Eſt autē coꝛ durum quod nō dimit/
tit offenſaʒ fratri petenti Mathei. vj. Si
offers munus tuum ad altare et ibi recoꝛ
datus fueris quia frater tuus habꝫ aliq̄đ
aduerſum te. relinque ibi munus tuuꝫ et
vade prius reconciliari fratri tuo. q̄ſi di/
mollias prius et conteras petre duriciaꝫ.
et ſic ſeminabis. Tertio ꝓijcitur ſemen
inutiliter inter ſpinas. Spine ſunt diui/
tie male congregate. preſertim vbi homo
tenetur ad reſtitutionem multoꝝ que il/
licite acquiſiuit vel rapuit. et talis quādiu
non reſtituit aliena. fruſtra pro deo ad ele/
moſynas dat multa, quia non dimittitur

peccatum niſi reſtituatur ablatum. vt dici
tur de regulis iuris. libro. vj. Peccatum.
Nos ergo fratres diſponam⁹ terram cor/
dis noſtri. et purgemus eam per confeſſi/
onem. ſcindamus per contritionē. et tunc
ſeminabimus per ſatiſfactionē opera bo/
na pro quibus recipiemus mercedē eter/
nam. Quam nobis cōcedere dignetur pa
ter et filius et ſpūſſanctus.

¶ Dominica ſexageſime. II Sermo. XXXVIII

Exijt qui ſeminat ſeminare ſemen ſuuz. Luce. viij.
Math. xiij. Marci iiij. Domini
ca hodierna vocatur ſexageſima. et termi
natur in feria quarta poſt paſca. ſicut ſep/
tuageſima terminatur ſabbato poſt paſca
Que quidē dominica a ſanctis patribus
addita eſt quadrageſime. Primo ideo. q̄a
vt dicit magiſter in rationali. olim fuit in/
ſtitutū. vt ſabbatuz ieiunaret̄. ſed quia po/
pulus ex ieiunio ferie ſexte precedent̄ de/
bilitabatur. Ideo Melchiades papa et
Silueſter relaxauerunt et iſtā dominicaz
loco illius ieiunij ſuppleuerunt. Vocatur
autē ſexageſima. quia ab ipa vſq3 ad quar
tā feriā in albis ſunt ſexaginta dies. Se/
cundo ideo iſta dominica additur a ſanct̄
patrib⁹ ad repreſentandū ſtatuz viduitat̄
ſancte eccleſie. que hoc tpe quaſi deſolata.
ſponſo ſuo chriſto in celū rapto. gemit et
meret. Et quia pmiū viduitatis eſt fruct⁹
ſexageſimus. idō iſta dñica dicitur ſexage
ſima. ad ſignificandū q̄ om̄es gementes
in hac valle miſerie fructu ſexageſimo con
ſolabuntur. Verū quia ſpūs triſtis exſic/
cat oſſa. Ideo ſpūſſanctus conſolatur ho
die eccleſiā tā in epl'a z hoc in verbis Pau
li hortando vt tribulationes libenter ſu/
ſtineat. et in eis glorietur vt in ea habitet
virtus chriſti In euangelio aūt proponit
ſeminationē bonorū operū vt eis inſiſtat.
maxime cum chriſtus ſit velut ſeminator
optimus qui parat⁹ eſt ſeminare bonū ſe/
mē. dūmodo ager cordis nr̄i ad h̄ prepa/
ret̄. Sed q2 pch dolor h̄ tpe q̄ quaſi om̄es
ſtunt̄ in furiā ment̄ z alienationē cordis.
ſemen diuinū in paucis fructificat. ymo
potius ꝯculcat̄ deſtruit̄ ſuffocat̄ z corrūpi
tur. diuerſis modis et diuerſis peccatis.
Idō eccl'a clamat ad chriſtū pro ſuis filijs
dicēs in introitu miſſe. Exurge quare ob/
dormis domie zc̄. Et ponit triplex exurge
Quidā em̄ ſunt in eccl'a qui a diuerſis pre
muntur ſed non deiciunt̄. Quidā qui pre
muntur et deiciunt̄. Quidaz vero qui nec
premunt̄ nec deiciunt̄. tn̄ quia aduerſa nō
tollerāt periculū eſt ne aduerſa ipos fran/
gant. Clamat ergo eccleſia ad chriſtuz vt
exurgat quaſi obdormiens. ad confortan
dū primos quos quaſi ad tēpus nō curaſ
ſe videt̄ Clamat vt exurgat ad ꝯuertendū
ſecundos q̄s quodāmodo quaſi repuliſſe
videbat̄ z faciem ab eis auertiſſe. Clamat
ad tertios vt exurgat ad adiuuādū eos in
pſperis. z liberādo eos ab aduerſis. Sic
ḡ eccl'ia que in precedenti dñica quaſi de/
ſperās clamauerat di. Circūdederūt me.
nunc ſe quaſi eripi poſtulans ait p introi/
tū. Exurge. zc̄. In illo tpe Cum turba plu
rima cōueniret et de ciuitatib⁹ properaret
ad ihm dixit per ſimilitudinē. Exijt qui ſe
minat ſeminare ſemē ſuū. zc̄. Dicturus ali
qua caritati veſtre ſup euangelio predicto
hoc p me facere non valeo. q2 vt dicit Au/
guſtin⁹. Om̄is predicator nō ē niſi cophi/
nus ſeminant̄. Seminator āt v̄bi dei pnci/
pal' eſt ſpūſſctūs. cui⁹ doctria ſeminariū eſt
prudētie. vt dicit Ber. ſup cāti. ſer. xxij. Et
ideo i om̄e q̄d cogitā⁹ in om̄e q̄d agim⁹ ſp
orandū eſt vt z ipo aſpirāte cogitē⁹. et ipo
adiuuāte faciā⁹. inq̄t Greg⁹. ſup Ezechielē
oml'. x. v̄ſus finē. Quapropter p impetran
da ſpūſſancti gr̄a ad matrē gr̄e recurram⁹
ſalutātes eā more ſolito p Aue maria. zc̄.
In euāgelio pn̄ti tria deſcribūt̄. Prio em̄
q̄dā pabola p xp̄m turbis ꝓponit̄. cū dicit̄.
Cū t̄ba zc̄. Scd̄o eiuſdē pabole ab aplis
xp̄i ſēſus inq̄rit̄. cū d2 Interrogabāt āt eum
Tertio dicte parabole p xp̄um intelligen/
tia aperit̄. ibi. Quib⁹ ille ait. ¶ A

Dixi primo q̄ i v̄bis euāge/
lij prio pabola p
xp̄m turbis ꝓpōit̄. cū d2. Cū turba plima.
Circa iſtō ē ſciēdū q̄ iſtō fctm̄ ē circa finez
āni pmi p̄dicatōis xp̄i. Vn̄ cū xp̄s eēt i do
mo q̄dā turbis ad eū irruētib⁹ exiuit inde
et venit ad mare. ibiq3 aſcendens nauicu/
lam loquebatur in parabolis ad turbas.
Inter quas parabolas primo ꝓpoſuit iſtā
parabolā dicēs Exijt q̄ ſemīat. Dicit ergo
Cū turba plurima cōueniret. Beda dicit.

Et ſicut in turba fuit diuerſitas pſonarū.
ita diuerſitas voluntatum. qꝛ diuerſis de
cauſis ſequebant̄ xpm. Cum ḡ conuenirēt
ſimul. ⁊ ꝓperarent de ciuitatibꝫ affectuoſe
⁊ deſiderāter. dixit p ſimilitudinem. Uere
magna deuotio turbe fuit q̄ relictꝫ nō tu/
gurijs villaꝝ. nō laboribꝫ agroꝝ. ſꝫ palla/
cijs et delicijs ciuitatum ameniſſimarum
currebāt ad xpm. cuius ſermo videbatur
eis ſup mel dulcior. Ecci. xxiiij. Spiritus
meꝰ ſup mel dulcis. Sed neſcio quō iſtud
ita viluit. vt multis vertatur verbum dei
in nauſeā. dicentibꝫ multis vanis et ſecu/
laribꝫ Anima noſtra nauſeat ſup cibo iſto
leniſſimo. i. lubrico ⁊ abominabili. Sꝫ q̄d
mirū ꝙ palato non ſano pena eſt panis. q̄
ſano eſt ſuauis. ſm Auguſtinū in li. ꝯfeſſ.
De talibꝫ dr̄ in ps Omnē eſcam abomina
ta eſt anima eoꝝ. ⁊ appropinquauerūt vſqꝫ
ad portas mortꝭ. Audeo dicere ꝙ moder/
nis tempibꝫ multi vadunt ad infernuꝫ. ex
iſto ſigno pcipue quia abominant̄ verbū
dei. Dixit p ſimilitudinē. Quare chriſtus
voluit loqui parabolice et nō aperte. Rn̄/
deo ꝓpter plura. Primo ſm Horram pro/
pter indignos quibus clauſus d̄buit eſſe
ſenſus verbi dei. vt videntes nō videant.
⁊c̄. Math. vij. Nolite ſanctū dare canibꝫ.
Unde Dyoniſiꝰ ad Thimotheuꝫ in epl'a
dicit. Tu vero ab immūda ml'titudīe vni
formi cuſtodi. Secūdo vt veſtigiū diuine
ſapientie in creaturis ſumerent̄. ſicut hic in
ſemine p compationē ad verbū dei. Ro. j.
Inuiſibilia dei p ea que facta ſunt intelle/
cta cōſpiciūt̄. Tertio vt ex vno verbo plu/
res intellectus caperent̄ ad exercendū hu
manū ingeniū. Un̄ Math. xiij. Regnū ce
loꝝ cōparat̄ theſauro abſcondito. q̄ pt di/
uerſimode intelligi. Quarto vt predicatio
a ſimplicibꝫ facilius retineret̄. et paulatim
ad incognita duceret̄ animꝰ eoꝝ. Quinto
vt in maiori reuerentia haberet̄ ⁊ ſtudioſi
us inquireret̄. Unde i ps. Beati qui ſcru/
tant̄ teſtimonia eius. addit Chryſ. ſuper
Math. Sexto vt ſit ordo inter doctores
et ſimplices. Si eñ oīa nuda eſſent. quid
opus eſſet doctoribꝫ. ⁊ ſi oēs oīa ſcirent
ordo mūdi eſſet cōfuſus. Nam doctoribꝫ
loquitur deus p Iſa. Loquimini ſacerdo
tes in cordibꝫ populi huius. Simplicibꝫ
aūt loquit̄ illud Deut. xxxij. Interroga pa
trē tuū ⁊ annūciabit tibi. Septio vt hoīes
in ſcripturis laborātes mereant̄. Sꝫ q̄d ocio
ſi nō pn̄t. ⁊ p orationē impetrēt ſciāꝫ cū ca/
ritate. Unde dicit Chryſ. Non eſt abſcon
dita in ſcripturis veritas ſꝫ obſcurata. nō
vt nō inueniāt q̄ querūt eam. ſed vt non vi
deant eam q̄ eam querere nolūt. Octauo
vt q̄ volunt querere eā humilient̄. Math.
xj. Reuelaſti ea paruulis. Nonāꝫ cauſam
dat Iſid. libro. j. de ſummo bono. cap. xix.
Ideo quedā obſcura quedā aperta ſunt.
ne ſi cūcta paterēt ſtatim intellecta vileſce
rent. ⁊ ſi cuncta clauſa exiſterent cōfeſtim
diffidentiā gignerent. Decimā cauſaꝫ dat
Greg. ſup Ezechielē parte pma. omelia. j.
Plerūqꝫ in ſacro eloquio. ido aliq̄d obſcu
re dr̄ vt diſpenſante miſcd'ia dei multiplici
ter exponat̄. Seq̄t̄ Exijt q̄ ſemiāt ſemiare
ſemē ſuū. Semiator iſte xps eſt. q̄ exijt p/
mo de ſinu pr̄is in vteꝝ matris. ſm Greg.
Et de vtero mr̄is in mūdū. de mundo ad
crucē. Sed quō exijt q̄ vbiqꝫ fuit ⁊c̄. Rn̄/
deo ſm Chryſ. nō loco ſed habitudi. i. no
uo mō et ſeculis incognito. qꝛ p incarnati
onē. Ioh. xvj. Exiui a pr̄e ⁊ veni in mūdū
ſcꝫ ad declarandū pr̄is mei voluntatē. vn̄
dicit. Qui ſeminat. ſcꝫ v̄bū v̄itatꝭ q̄d apud
prēꝫ vidit. iſtud ſemiat. i. hoībꝫ indicat per
ſe ⁊ p ſuos aplos. ſemen ſuū non alienum
Ex quo patet ꝙ ſemen verbi dei maxie de
bet eſſe reuerentie. quia nō eſt verbum ho/
minis ſed dei. Unde dicit Auguſtinus in
libro d̄ doctrina xpiana ꝙ xps ē ſeminator.
Sꝫ pdicator eſt cophinꝰ ſeminātꝭ. Nolite
igit̄ attēdere ad vilitatē cophini. ſꝫ ad vtili
tatē ⁊ dignitatē ſemis ⁊ ſeminātꝭ. Sꝫ mul
ti attēdūt ad eloquētiā pdicatoris ⁊ pulcri
tudinē potiꝰ q̄ꝫ ad vtilitatē v̄bi delectātis
dulcedie amena v̄boꝝ. cū tn̄ agricola n̄ ad
uertit de q̄ cophino ſemiet ligneo vl' luteo
ſiue etiāꝫ lineo vel canapeo. Sic nec nos
ad eloquētiā pdicatoꝝ ſimꝰ attēdētes. qꝛ n̄
pn̄t eſſe oīa vaſa aurea aut argētea. ſꝫ etiā
fictilia i domo dei. ſ. eccl'a. ij. ad Thimo. ij.
Quid ḡ de eloq̄ntia. ex q̄ v̄bū euāgelij ⁊ ex
emplū vite vtrobiqꝫ ꝑponit̄ equalit̄. ¶ Et
¶ Et dū ſeiat. i. docꝫ vl' pdicat. aliō cecidit
ſecꝰ viā. Hic ponūt̄ q̄druplices dr̄e hoīm
audientiū v̄bū dī. Quoꝝ pmi ſūt q̄ habēt
cor vagū p laſciuiam. Uia iſta mūdus eſt.
cuius viatores ſunt homines. In q̄ꝫ pſo/
na dicit ps. Aduena ego ſum apud te. Sꝫ
tn̄ ſpāles. viatores mūdi ſūt eꝰ dilectores

Vñ ſm Hugo. terra ſec⁹ viã ſũt corda pec
catoꝝ mũdo cõiũcta ꝑ amorẽ varijs cogi/
tatõib⁹ ⁊ demonũ ſuggeſtõib⁹ ꝑuia ⁊ apta.
⁊ ꝑ ꝯñs conculcata ⁊ ꝯtrita ab eis ꝑ malũ
cõſenſum ⁊ factũ ſm Lirã. Vñ Job ꝯque
rit in ꝑſona taliũ. Venerũt latrones ⁊ fece
rũt ſibi viã ꝑ me. Job. xix. Et ꝯculcatũ eſt
ſcʒ malis cogitatõib⁹ ⁊ ꝑuis affectõib⁹ Et
volucres celi. i. demões. q̃ dicũt volucres
celi. qꝛ ſunt ſpũalis ⁊ celeſtis nature. vel q̃a
in aere habitãt. Nã licet multi ſint ĩ infer/
no. multi tñ habitãt in aere ad tẽptandũ
nos vſq; ad diẽ iudicij. Poſt diẽ aũt illuʒ
oẽs detrudent̃ ĩ infernũ. Sic dicit Aug⁹.
li. iij. ſup Geñ. ad lrãz. et Thomas ĩ pma
pte. q. lxv. arti. iiij. Et iſti volucres comede
rũt illud. i. rapuerũt de corde ꝟbũ. quia de
monũ ſuggeſtiõe ꝟbũ amittit̃ Deut. xxxij.
Deuorabũt eos aues morſu amariſſimo.
Circa h̃ notandũ ꝙ in hoĩb⁹ luxurioſis ẽ
duplex motiuũ. ſcʒ extrinſecũ. ipe dyabol⁹
ſuggerẽs. ⁊ intrinſecũ. ſcʒ ꝯcupiſcentia Ex
q̃b⁹ duob⁹ fit generatio carnaliũ peccato/
rũ. Jaco. j. Cõcupiſcẽtia cũ ꝯcepit. tãq; ex
pr̃e dyabolo parit pctm̃. Scḋo notandũ
ꝙ in luxurioſis hoĩb⁹ ꝟbũ dei duplex dã/
nũ patit̃. Vnũ eſt qꝛ ꝯculcat̃ a trãſeuntib⁹.
Cõculcatio eſt frequẽtia malaꝝ cogitatio
nũ. quib⁹ opprimit̃ verbũ dei. Scḋm ẽ q̃a
deuorat̃ ab auib⁹. Comeſtio eſt ſuggeſtio
demonũ. Tertio notandũ ꝙ cõtra iſta de/
bent eſſe duo remedia. Primũ eſt vt terrã
cordis nr̃i ſpinis mẽorie paſſiõis xpi ſepi
am⁹. Juxta illud Ecci. xxviij. Popule ſepi
aures tuas ſpinis. Nam ſm Orig̃. nõ eſt
remediũ meli⁹ ꝯtra malas cogitatõnes q̃z
mẽoria crucis xpi. Scḋm remediũ vt ter
rã clauſam cordis nr̃i coopiam⁹ de ſuper
ſtructe charitatis. De q̃ dr̃. Q caritas operit
multitudineʒ pctõꝝ. Et aliud cecidit ſup
petrã. Hic ponit̃ ſcḋa differẽtia auditorũ.
q̃s cõpat h̃ petre. ⁊ ſignificãt homĩes duri
cordis ꝑ ſupbiã ⁊ ꝑteruiã mentis. Petra
enĩ eſt frigida infructuoſa dura et pondero
ſa. et iſta oĩa ſunt in ſupbo ⁊ duro corde et
rebelli ꝙ primo eſt frigidũ ad oĩe bonuʒ
per ignauiã mentis et accidiam. Secun/
do infructuoſum in verbis. infructuoſuʒ
in operib⁹. quia fructus taliũ eſt ſicut la/
nugo que a vento tollitur. Sapientie. v.
Et Sapie. iij. Labores coꝝ ſine fructu.
Tertio eſt durũ ita vt nõ monitis. nõ blan
dicijs. nõ promiſſis. nõ minis. nõ terrori/
bus conterit̃. vt dicit Berñ. ad Eugeniũ.
Quarto eſt põderoſum. qꝛ põdere ſuo de
primit animã ad infernũ. Juxta illḋ Sa
pientie. ix. Terrena inhabitatio deprimit
ſenſum multa cogitantẽ. Sed audiat tale
cor quid ei dr̃ Ecci. iij. Cor durũ male ha/
bebit in nouiſſimo. Dicit ergo aliud. ſcʒ ſe
mẽ cecidit ſup petrã. i. ſup cor durũ. q̃d eſt
cor dyaboli. De quo dr̃ Job. xlj. Cor eius
indurabitur tanq; lapis. Et dicitur illud
cor durũ ſm gloſam q̃d non eſt aliquo vo
mere fidei penetratũ. in quo non eſt verus
amor nec pſeuerantie virtus. Et natũ. ad
horam. Cito enĩ ſemen ſupra petrã naſcit̃
qꝛ non habet terre profunditatẽ Ideo ſta
tim ad ſupficiem erumpit. Sed cito per/
ditur. qꝛ nõ habet humorẽ. ſcʒ deuotiõis
aut gratie. Ozee. viij. Culmus ſtans. non
eſt in eis ſpica neq; granũ. Attendant hoc
ſuperbi qui ſine gr̃a volũt aliquid boni fa
cere. cum dicatur Job. viij. Nunq̃d pote/
rit virere ſcirpus abſq; humore. q. d. non.
quia ſine gratia nihil poſſumus facere Jo
hannis. xv. Sed contra. Videt̃ ꝙ ſemen
iſtud debuit deſtruere petrã ⁊ mollificare
eam. Nam dicitur Hieremie. xxiij. Nũq̃d
non verba mea quaſi ignis. et quaſi malle
us conterẽs petram. Reſpondeo ꝙ petra
fuit obſtinata intantum ꝙ non potuit cõ/
teri. Unde etiã argumentũ eſt ꝙ ſuperbi
non obſtinati conterunt̃. obſtinati autem
nequaquã. Et ita eſt defectus ex parte re/
bellis animi. et hoc eſt valde notabile di/
ctum. Cum deus nõ faciat alicui violen/
tiam propter voluntatem liberi arbitrij.
Et aliud cecidit inter ſpinas. Hic ponit
tertiam differentiam auditorũ. per quos
ſignificantur auari. Dicuntur autẽ ſpine
diuitie. Primo. quia in ortu molles ſunt.
Job. xxx. Sub ſentibus delicias reputa
bant. Ita enim oriunt̃ diuitie. ꝙ pmo ho/
mo habet bonum propoſitũ congregan/
di eas vt habeat vnde faciat elemoſynas.
et ſtatum ſuum honeſte deducat. et ſic pal
liat inicium ſue cupiditatis. Secundo
in proceſſu pungunt. quia ſm Gregorium
in omelia. cũ labore acquirunt̃ diuitie et
cũ timore poſſident̃. Tertio qꝛ currẽtes ĩ/
pediũt. Vñ q̃ ſpinã habet in pede currere
nõ pt. Sic q̃ volũt diuites fieri incidũt ĩ
tẽptatões ⁊ ĩ laqueũ dyaboli. j. Thimo. vj.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quarto q2 amplectētes ſe cruentāt. Sic
diuitie poſſeſſores. Eccl. xj. Si diues fue/
ris nō eris imunis a delicto. xū Grego. in
oml'. Diuitie ſpine ſūt. q2 cogitationū ſua/
rū pūctiōib9 mētē lacerāt. ꝛ dū vſqꝫ ad pec
catū trahūt qſi inflicto vulnere cruentant
Et Iſi. li. iij. de ſummo bono. c. lxiiij. dicit
Quō diues erit qet9 quē ſuis ſtimulis res
ipe ne careāt faciūt inqetū. Nō ꝫ mirū q̄d
ſeqꝉ. ꝛ ſimul exorte ſpine ſuffocauerūt illō. i.
ſollicitudīes ꝛ inordinate affectōes ita oc
cupauerūt mētē q̄ ꝟbū fructū ſpūalē i eo fa
cere nō potuit. Sꝫ ꝯ. Forti9 debuit eſſe ſe
mē ꝟbi dei qꝫ ſpine diuitiaꝝ. igiꝉ debuit p̄/
ualere. cū bonū forti9 ſit in agēdo qꝫ malū
eo q̄ malū nā̄ nō eſt. vt dicit Dyoniſius
Rūdeo q̄ h̄ nō ē ex īpotētia ꝟbi dei. ſed ex
malicia volūtatis hūane q̄ ſemē repellit ꝛ
ſpinis ſe ſubicit. q̄s extūc neceſſe ē eē for/
tiores. q2 ſubiectum auditoꝝ auxiliaꝉ eis.
In h̄ ſignificanꝉ illi q̄ p̄mo ꝯuerſiōis calo
re ad ꝟtutes ſe accingūt. accedēte ꝟo p̄greſ
ſu. dū imoderate terrenis reb9 incumbūt
infirmi appetit9 deſiderijs abſtrahūꝉ. In/
q̄t Iſid. li. ij. ð ſūmo bono. c. xj. Et aliō ce/
cidit. Hic pōit q̄rtā differētiā auditoꝝ di/
cēs. Aliud. ſ. ſemē cecidit ſup̄ terrā bonā. i.
De alto veīt. Iſa. lv. Quō deſcēdit ymber ꝛ
nix de celo. ſic erit ꝟbū meū q̄d egredieꝉ ð
ore meo. Terra bona ē cor docile et mite
Iaco. j. In māſuetudīe ſuſcipite inſitum
ꝟbū. ꝛ ortū fecē fructū cētuplū. In Math.
hēꝉ. ꝛ fecē fructū. aliud triceſimū. ſ. i ꝯiugatꝭ
aliō ſexageſimū. ſ. in viduis. aliō cēteſimū
in ꝟginib9. Ad ꝯiugatos ptinet fides trini
tatꝭ ꝛ ipletio decalogi. Ad viduas decalo/
gi ipletio ꝛ ſex opa miſcōie. Ad ꝟgīes iple
tio mādatoꝝ veterꝭ legꝭ ꝛ ꝯſilioꝝ noue legꝭ
Attēdāt nr̄i p̄dicatores q̄ cuꝫ ſevidēt ſtatī
nō pficere ī auditorib9 tepeſcūt dicētes ſe
fruſtra laborare. cū tn̄ h̄ iſte ſemiator ſemi
nauit p̄mo ſcḋo ꝛ tertio fruſtra. ꝛ q̄rto fru/
ctū reportauit. ſic Dauid nō niſi in q̄nto la
pidē Goliā ſupauit. ſic diſcipli tota nocte
laborātes nihil cepērt. et tn̄ ī vno ꝟbo xp̄i
mltos piſces ꝯphēdērt. ꝛ idō debēt pſeue
rāter laborare. Hec dicēs clamabat. Hic
excitat auditoꝝ attētōꝫ. Vn̄ hec dicēs. ſ. p̄
miſſa clamabat. nec mirꝝ q2 ſurdis loq̄baꝉ
Iſa. xlij. Surdi audite. In h̄ q̄ clamabat
ſignificat ſe alta dixiſſe. Qui hꝫ aures. ſcꝫ
corpis, audiēdi. i. ad audiendū. audiat au
rib9 mētꝭ. i. ſpūaliter. i. hec ꝟba p̄miſſa intel
ligat. Sꝫ Gre. ſup Ezech. pte. ij. oml'. ij. di/
cit. q̄ h̄ intelligiꝉ de auditu ſpūali. cū quo
laudes dei ſine ſono audiūꝉ. quas aures
nō habent oēs. Et idō electꝭ dei dr̄. qui hꝫ
aures tales. audiat. q. d. vos q̄ ſpūales eſtꝭ
attēdite. licet alij ſeculares iſta negligant.
Vn̄ ap̄ſus dicit q̄ aīalis hō nō pcipit q̄ dī
ſunt. ſtulticia eīn ineſt illi. ſpūalis aūt oīa
dijudicat. Sꝫ ꝯ de xp̄o dr̄ Iſaie. xlij. Non
clamabit nec audieꝉ vox ei9 in plateis. Rū
deo verꝝ eſt de clamore impaciētie. non de
clamore ꝟitatꝭ ꝛ doctrine. ¶ L

¶ **Dixi ſecundo** q̄ in ſcḋa par
te euāgelij. p̄/
fate parabole ab ap̄lis xp̄i ſenſus inquiri/
tur. Vn̄ ſeqꝉ. Interrogabāt ꝫ eū diſcipuli
eius. ſcꝫ vt mgr̄m. ſerui dn̄m. contra inſla/
tos et ſuperbos. qui cum audiunt aliqua
obſcura vl' non placita in ſermone. ſtatim
detrahunt et cōfundūt. non querētes ad
queꝫ ſenſum predicatoꝛ locutus eſt. Dicit
hic Lira et idem habetur in gloſa q̄ diſci/
puli non ſtatim nec ſubito interrupto ſer/
mone coram turbis interrogauerūt chri/
ſtum. ſed cum eſſet iam in domo. et ſeorſū
a turba. vt dicitur Marci. iiij. In quo do
cemur de duobus. Primo vt de ſecretꝭ cō
ſcientie et ſacre ſcripture nō ſtatim in pub
lico predicatores quos audimus reprehen/
damus. ſed in ſecreto queramus. Secū/
do vt ſi intelligentiā diuinorū aſſequi vo/
lumus poſtpoſitꝭ curis mūdi donū ſacre
ſcripture ſoli cū ſolo dn̄o meditādo ꝛ orā/
do inſtem9. Eſt etiā notandū q̄ xp̄s ſepe
ita obſcure p̄dicauit maxime corā turbis
q̄ neceſſe habebāt diſcipuli eū querere de
ſpūali intelligētia. Ad ſignificandū q̄ p̄e
dicatoꝛ nō ſemp dꝫ ita plane effundere ꝟ
ba p̄dicatōnis q̄ etiā a quibuſlibet capiaꝉ
fatuis. vn̄ Hēric9 de Vrmaria lib. xiij. de
pfectione interioris hominis. c. xix. dicit.
Caue ne hec q̄ lectione et experiētia ſudo/
reqꝫ didiceris vane glorie ſeductus amo/
re immūdis hominib9 paſſim ingeras. ne
illud incurras quod ſapiens ait. Noli in/
quit applicare impium ad paſcua iuſti. No
eīn expediunt ſtulto delicie. nec opus eſt
ſapientia vbi non eſt ſenſus. Et alibi. No
lite ſanctum dare canibus. ¶ D

Dixi tertio q̄ in vltima parte

¶ Dominica ſexageſime

euāgelij dicte parabole ſenſus miſtic⁹ per xp̄m aperit̄. cum dr̄. Quib⁹ ille ait. Uobis datū eſt noſſe. ſ. raꝗꝫ a me illumiat̄ꝫ ⁊ ſpēa/lib⁹ ⁊ familiarib⁹ amic̄ꝫ ⁊ fidelib⁹ credētib⁹ ꝗ̄ habet̄ꝫ oculū purgatū ad intelligenduꝫ. Actu. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Uo/bis igit̄ datū eſt nō venditū. ſed donatum Ideoꝗꝫ ꝗ̄d gratis accepiſtis. gratis date. miſteriū regni dei. i. occulta ſacre ſcripture que eſt introductoria in regnū dei Mat. xxi. Auferet̄ a vobis regnū dei. i. ſacra ſcri/ptura. dictū eſt iudeis. Ceter̄ꝫ aūt in para bolis. i. incredulis datū eſt ſolū in parabo lis ⁊ ſimilitudinib⁹ cōgruis. Ut vidētes. i. ſapiētes ⁊ fideles ſe reputātes īgenio ſuo. nō videant. i. puent̄ ſpūali intellectu. Uel videntes foris humanitatē. non videant intus virtutē operantē. et audiētes. foris verbū. nō intelligant. intus ſpūalē ſenſuꝫ. Iſa. vi. Audite audientes ⁊ nolite intelli/gere. Notandū ħ ꝙ ſcḋm Grego. quidā pu/tabāt quoſdaꝫ naturaliter peūtis nature. ꝗſdā nō ſalubris. quoſdā ꝓo ſic ſe habere vt eoꝝ volūtates eos ducant vel ad meli⁹ vel ad peius. Sed hoc falſum eſt. Und̄ ħ vobis datū eſt. intelligitur. i. vobis volen/tib⁹ et ſimpl̄r dignis. Et ꝙ dicit̄. vt viden/tes nō videant. ly vt nō eſt ħ cauſatiuū ſed conſecutiuum. Non enim quia chriſt⁹ ita predicauit. ideo iſti non intellexerūt Sed ita conſequens fuit. vt non in telligerent quia ſpreuerunt. ¶ Sed diceres. quare xp̄s eis non reuelauit vt intelligerent. Rn̄deo ſcḋm Theophilū ne gui⁹ peccarēt con/temnēdo ſi intellexiſſent Deinde ſequit̄ ex poſitio. Eſt aūt hec parabola. i. iſte ē ſēſus miſticus huius parabole. ſemen eſt verbū dei. Aduertēdū eſt ſcḋm Iſid. li. j. de ſummo bono. c. xix. ꝙ lex diuina triplici modo ſen tentiāda eſt. Primo vt hiſtoriace. ſecundo tropologice. tertio miſtice. i. iuxta lr̄aꝫ. iux ta moralē. et iuxta ſpūalem ſenſum. Opor tet ergo ſic hiſtoriā tenere vt eam ⁊ mora/liter debeam⁹ interp̄tari ⁊ ſpūaliter intelli gere. Hoc eſt cōtra illos ꝗ̄ oīa ad lr̄aꝫ re torquent ⁊ de facili errant. vt iudei et mul ti heretici ſolaꝫ litterā ſectantes. ſemen eſt verbuꝫ dei. Ex iſta littera videtur ꝙ iſtud euangelium nō eſſet per doctores exponē dum. Nam dicit hic gloſa ꝙ vbicunꝗꝫ do/minus aliquid expoſuit ad petitionē apo ſtoloꝝ cauendū eſt ne aliquid plus vl̄ mi nus verbis eius addamus. Ad quod re/ſpondeo ꝙ verbum eſt aliquod pl⁹ vel mi/nus quod eſt contrariū vel ſup̄fluū. Deu/tro. iiij. et. xij. Non addetis ad verbum ꝗ̄d locutus ſum vobis. Et Prouerbioꝝ. xxx. Ne addas quicꝗꝫ verbis illius. Unde ex pono. Semen eſt verbum dei. Hic ſcien dum ꝙ in ſacris ſcripturis ſemen quādo/ꝗꝫ dicit̄ homo. vt Math. xiij. Bonū ſemē filij regni. Aliud ſemen eſt chriſtus. quod etiā dicit̄ granū frumenti. Johānis. xij. et Genef. xxij. In ſemine tuo benedicentur omnes tribus terre. Tertium ſeminatuꝫ a nobis. ſcꝫ bona opera Ps. Euntes ibāt et flebant mittentes ſemina ſua. Quartuꝫ eſt verbū dei. De quo Iſaie p̄mo. Niſi do/minus reliquiſſꝫ nobis ſemen verbi. ſicut Sodoma fuiſſemus. Et de iſto hic dicit̄ ꝙ ſemen eſt verbum dei. ¶ Et ſatis cōpe/tenter verbum dei dicitur ſemen ꝓpter plu ra. Primo quia ſicut ſemen eſt neceſſariū ad vitā corporalē. ſic verbū dei ad ſuſten/tationē anime. Unde de officio ordinarij. inter cetera dicit Innoc̄. tertius. Ex inter cetera que ad ſaluteꝫ ſpectant populi chri ſtiani pabulum verbi dei ſibi permaxime noſcitur neceſſariū. Quia ſicut corpus na turali. ſic anima ſpirituali cibo nutrit̄. Eo ꝙ non in ſolo pane viuit homo. ſed in om/ni verbo quod procedit de ore dei. Secū/do quia ſicut ſemen debet eſſe purum ad ſeminandū. ita verbum dei debet eſſe pu/rum a palea vane glorie. et a luto et pulue re intentionis terrene et erroris cuiuſli/bet. Unde ad Gal. vltimo. Qui ſeminat in carne. id eſt. ratione carnalis tm̄ cōmodi. de carne et metet corruptōem. Tertio ꝗa ſicut ſemē tp̄e famis abſcōditū induc̄ ma/gnū p̄iculū hominib⁹. ſic p̄dicatio tp̄e ⁊ lo/co oportunis p̄p̄lo ſubtracta ml̄ta facit in/cōmoda. Unde Prouer. xi. dr̄. Qui abſcō dit frumēta in tp̄e famis maledicet̄ in po/pulis. Bn̄dictio aūt ſup̄ caput vendentiū. Et p̄ ħ corrigēdi ſunt ꝗ̄ pn̄t ⁊ nolūt p̄dica re habentes copiā libroꝝ et victualium. Et ſunt multi prelati occupati tempora/libus voluptatibus aut etiam laboribus Sꝫ certe hec oportuit facere. ⁊ illa nō ob mittere. Attēdant hij quid ꝓdeſt ꝓuidere familie de cibo corporis et negligere cibum mentis. nutrire corpora cito moritura. et mortificare animas in eternum victuras

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et in ſignū huius chriſtꝰ nō legit̄ niſi bis
feciſſe cōuiuiū corporale turbis vt dicitur
Marci. viij. Et Joh. vj. ſed tamen ſepius
legitur feciſſe p̄dicationē. que eſt cibꝰ ani-
marū. Conſequenter audiamꝰ diuerſitatē
fructificationis verbi dei. Unde ſequitur
Qui autē ſecus viā. id eſt. illi q̄ audiūt ⁊ nō
faciūt. vt dicit̄ Jaco. j. Et hij tante ſunt in
aduertentie ita ꝙ etiā nec in p̄dicatiōe cō-
pungunt̄ vt bene facere incipiant. Et bene
hoc conuenit luxurie. que eſt via publica.
Iſa. lj. Poſuiſti vt terrā corpus tuū. et q̄ſi
viam tranſeuntibꝰ. Et Ezech. xvj. Expo-
ſuiſti fornicationē tuā omi tranſeūti. Se
cundo quia via lutoſa et immūda. Tertio
quia nulli cogitationi clauſa. Deinde veit
dyabolus p ſuggeſtionē ⁊ temptatōem. et
tollit verbū de cordibꝰ eoꝝ. id eſt. impedit
ne verbū dei in ipſis remaneat. ſed vt illud
dimittant et potius labant̄ p conſenſum.
ne credentes ſalui fiant. ſcȝ p fidē forma-
tam. Et hoc facit ex inuidia ne ſubſtituāt̄
ſibi homines in locū de quo cecidit. Unde
Sapie. ij. Inuidia diaboli mors intrauit
in orbem terrarū. Sed cōtra. Dyabolus
eſt ita debilis ꝙ nō poteſt aliquē cogere ad
malū. vt dicit Auguſtinꝰ. Item nō poteſt
illabi anime. quia hoc eſt ſolius dei. vt di-
cit magiſter in. ij. Sententiaꝝ. diſtin. viij.
Reſpondeo ꝙ nō tollit p violentiā ſed pro
curando ſuggeſtiōes et impedimēta. Unde
in p̄s. Laqueū parauerūt pedibus meis.
ſcȝ demones. Et ſequit̄. Et incuruauerūt
animā meā. et ideo occaſionaliter dicitur
dyabolus tollere verbū dei de corde ho-
minis. Quantū ad ſecundā differentiā ex
ponit dicēs. Nā q̄ ſup̄ petrā. hij ſunt q̄ cū
audiuerūt. in gaudio ſuſcipiunt verbū dei
vt ſunt ſupbi. q̄ audito verbo p̄dicationis
cōtra faſtū pompe ipoꝝ humiliant̄ in ſer-
mone ⁊ ſuſpirant. ſed hij radices non ha-
bent. ſcilȝ pfunde firmitatis. Sapie. iiij.
Adulterine plantatiōes nō dabunt radi-
ces altas. q̄r ad tempꝰ credūt ⁊ in tempore
temptatiōis recedūt. Sicut Saul q̄ fuit
cum pphetis ppheta. et cū malis ſortileḡ
ſortilegꝰ. vt habetur. j. Regū. xix. et. xxviij.
Talis ille fuit Balaam ppheta. q̄ cum po-
pulo iſrahelitico voluit bona morte mori
ſed cito poſt in eius perniciē et deſtructio-
nem ſcandalū mulierū madianitarū pro-
curauit ad luxuriā et ydolatriā eos indu-
cendo. vt habet̄ Nūeri. xxv. Unde Greg.
in omł. Petroſa terra humorē nō habuit.
quia hoc quod germinauerat ad fructū p
ſeuerantie nō pduxit. Sic Pharao ſepius
pponebat dimittere pp̄lum dn̄i. Sed ceſ-
ſante plaga mutabat voluntatē. vt dicitur
Exodi. ij. iij. et. iiij. Et ideo dr̄ de ipſo Ob-
duratū eſt cor Pharaonis Exo. vij. Si-
miles ſunt multi q̄ in eccleſia ſuſpirant. cū
cōtra vanitatē ſeculi p̄dicare audiunt. ſed
mox vt eoꝝ cōſpectui ſpecies delectabilis
occurrerit obliuiſcunt̄ eorū que audierūt
Sed aduertendū ꝙ tria reſoluūt cor la-
pideū. ſcȝ malleus mortis Ecci. vij. Me-
morare nouiſſima tua et in eternū nō pec
cabis. Secūdo humor ſanguinis capri.
qui etiā adamantē reſoluit. quē nec ignis
nec ferrū reſoluere poteſt. vt dicit Auguſ.
libro de ciuitate dei. Et ſignificat memo-
riā paſſionis xp̄i. qua effuſus eſt ſanguis
eius p̄cioſus. Tertiū eſt ignis īferni. Job
xxviij. Lapis ſolutus igne. in es cōuerſus.
Sequit̄ tertia differētia. Quod autem in
ſpinis cecidit. hij ſunt ſcȝ ſignificati p ſpi-
nas. q̄ cū audierint verbū. a ſolicitudinibꝰ
⁊ voluptatibꝰ. id eſt. deſiderijs carnalibus
vite huius ſuffocant. Eūtes ſcȝ de loco p̄-
dicationis ad ſua negocia. implicant̄ curis
ſecularibꝰ. et nō referūt fructū. id eſt. bona
opera. Et notanter dicit. ſuffocant. quod
pprie ptinet ad ſtrangulationeȝ gutturis. vt
ſit ſenſus. ſuffocant. id eſt. bonū deſideriū
nō pmittūt deſcendere ad cor. Deinde cō-
cludit dn̄s quartā differentiā. Quod autē
cecidit in terrā bonā. i. in bonos auditores
q̄ verbū dei ſatagūt in ventre memorie re
tinere. hij ſunt q̄ ī corde bono p induſtriā
naturalē ⁊ optio. p grāȝ. retinēt. ſ. ī mēoria
⁊ fructū. ſ. bōe opatōis afferūt ī paciētia. ſcȝ
expectatiōis p̄mioꝝ. ſicut agricola expec-
tat fructū p̄cioſum pacienter. Jaco. v. Ad-
uertendū ꝙ bona terra cordis debet eſſe
p̄mo purgata p contritōem et humilē con
feſſionē ⁊ ſtudioſe clauſa. Hoc ꝯtra p̄mos
qui ſunt via. Scd̄o debet eſſe irrigua nō
ſicca nec arida. contra ſecundū. et hoc per
hūorē deuotionis. Tertio extirpata a ve
pribus ⁊ curis ſecularibꝰ. contra tertium.
Talis terra dabit fructū ſuū in tp̄e oppor-
tuno. E Hic occurrunt tria dubia.
Primū vtrū deus vult immutabiliter eſſe
ſeminatores p̄dicatores verbi ſui. Secūdo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

verũ ad ſeminãdũ ꝛ p̄dicãdũ v̄bũ dei qui/
libet ſacerdos dꝫ intendere. Tertiũ vtrũ
negligentia audit⁹ v̄bi dei ſit pctm̄ morta/
le. Ad p̄mũ rñdeo ſm̄ ſcm̄ Tho. ſup illud
cãticoꝝ. v. Dilect⁹ me⁹ miſit manũ ſuã p fo
ramẽ. ꝙ de⁹ vult imutabiliter eſſe p̄dicato/
res v̄bi ſui. Qđ apparet ex q̃nqꝫ ſignis Pri
mũ eſt. qꝛ ip̄e ad hũc mũdũ venit nullius
egẽs ꝛ de ſinu p̄ris egrediẽs. in terra ꝓ no
bis ↄuerſari voluit ꝛ docere. Scđm eſt qꝛ
ip̄e p̄dicatores euãgelij elegit. Johan. xv.
Ego vos elegi ꝛ poſui vos vt eatiſ ꝛ fructũ
afferatis. Tertiuꝫ eſt qꝛ ſic electos docuit
euãgeliũ Math. v. Quibꝰ poſtea dixit. q̄d
in aure auditiſ. p̄dicate ſup tecta. Quartũ
ē ꝙ doctos miſit ad p̄dicandũ Luce. ix. ꝛ x
Miſit illos binos ꝛ binos. Quintũ eſt ꝙ
miſſis etiã t̄pale ſubſidiũ ordinauit. ibidẽ
edẽtes ꝛ bibẽtes q̄ apud illos ſunt. Et ſic
patet ſolutio ad p̄mũ. Ad ſcđm An quili/
bet huic officio debeat intẽdere. breuit̄ rñ
deo. ꝙ nõ. niſi ad h̄ teneat̄ ex officio ſue p̄/
lationis vel ex obedientia ſupioꝝ. Unde
cuicũqꝫ iſtud officiũ nõ eſt iniunctũ vel ex
p̄latione cure aiaꝝ vel ex mãdato ſupioris
non tenetur illi intẽdere. Pro q̄ facit illud
notabile dictũ Aug. xix. lib. de ciui. dei. ca.
xix. v̄ſus finẽ. Ociũ ſctm̄. ſcꝫ ↄtemplatõis
querit charitas. veritatis negociũ iuſtum
accipit neceſſitas caritatiſ. Quã ſarcinam
ſi nullus imponat p̄cipiende ac intuende
vacandũ eſt veritati. Si autẽ imponit̄ ſu/
ſcipienda eſt ꝓpter charitatis neceſſitatem
Ecce manifeſte dicit Aug⁹. ꝙ ſi nõ impo
nit̄ iſtud officiũ nõ eſt ei intendendũ. ſꝫ po
tius vacandũ eſt ↄtemplatõni. Et certe ſi
aduerterẽt multi grauitatẽ hui⁹ officij po/
tius ab eo abſtinerent q̃ꝫ ei intenderent.
Dicit eñ Thomas vbi ſupra ſup cantica
ꝙ timendũ eſt officiũ p̄dicationis. qꝛ ra/
ro aſſunt p̄dicatori que adeſſe debent. Et
ſunt ſepteꝫ. ſcꝫ pfectio vite Math. xij. Quõ
poteſtis bõa loq̄ cũ ſitis mali. Et pſ. dicit
Peccatori autẽ dixit deus. quare tu enar/
ras. Et Luce. vj. Eice p̄mũ trabẽ. Roꝝ. ij.
Qui aliũ doces teip̄m nõ doces. Secũ
dum eſt veritas doctrine Trenoꝝ. ij. Pro
phete tui viderũt tibi ſtulta et falſa nec ape
riebant tibi ignominiã tuam vt te ad peni
tentiã ꝓuocarent. Tertium eſt obſeruatio
cõgrui temp̄is Eccl. iiij. Ne reuerearis pri/
mũ. nec retineas verbũ in tempore ſalutis

Quartũ eſt conſtãtia in aduerſis. Ezech.
xiij. Non aſcendiſtis ex aduerſo. nec poſui
ſtis vos murũ fortem pro domo iſrael vt
ſtaretis in prelio in die dñi. Quintũ ē ter/
renoꝝ cõtempt⁹ Ezech. xiij. Uiolabãt me
ad p̄p̄lum ꝓpter pugillum hordei. Michee
iij. Hec dicit dñs ſup ꝓpheras q̄ ſeducunt
p̄p̄lum meũ. q̄ mordent dentibꝰ ꝛ predicãt
pacem. Et ſi quis non dederit in ore eoꝝ
quippiã ſanctificant ſup eum p̄liũ. Sextũ
eſt excuſſio corp̄is. Marci. iij. Circuibat
ihs totã galileam docens in ſynagogiſ eo/
rum. Septimũ eſt pietas miſerationis. j.
Theſ. ij. Neqꝫ aliquando fuim⁹ in ſermo/
ne adulationis ſicut ſcitis. neqꝫ in occaſio
ne auaricie. deus teſtis eſt. Hec ſunt ſeptẽ
lucerne ſup candelabꝝ. ꝛ ſeptem ſpice i cul
mine vno. Unde Origeñ. ſuper cãtica dicẽ
Time igitur ne vita maculoſa ne v̄itas an
guloſa ne tempus incõpetens ne mẽs va/
cillans ne auaricia abducẽs ne torpor de
primens ne ſeueritas obdurans in te per
maneat. Hec ille. Facit iſtud bene contra
huſſitas. q̄ dicunt paſſim quẽlibet ſacerdo
tem debere p̄dicare vbiqꝫ. quod friuolum
eſt et inſanũ. De quo alibi dixi in feſto di/
uiſionis apoſtoloꝝ. ꝛ in tractatu meo quẽ
contra huſſitaꝝ errores ſcripſi ꝛc̄. Ad ter/
tium dubiũ An ſubditi negligentes au/
dire verbũ dei peccent mortaliter. Rñdeo
ꝙ ſic. patet iſtud per Auguſtinũ ꝛ ponitur
in decreto. j. q. j. Interrogo. Ubi ip̄e exp̄ſ/
ſe dicit ꝙ negligens auditor verbi dei pa/
riformiter peccat ſicut negligẽs ſuſceptor
corporis chriſti. Sed iſte peccat mortali/
ter propter irreuerentiam tanti ſacramẽti
ergo ꝛ ille. Hinc ſtatuit eccl̄a vt nullus in
fra ſermonẽ predicatiõis audeat ſine ma/
gna neceſſitate exire. alias exiens ex con/
temptu excõmunicãdus eſt. Sed nullus
excõmunicatur niſi ꝓ mortali pctõ. vt pa/
tet. xj. q. iij. per totũ. ergo iſte peccauit mor/
taliter. De hoc in canone de conſecratione
diſtinc. ij. Sacerdote.

¶ Dominica ſexageſime. III
Sermo. XXXIX

Semen eſt verbũ

dei. Luce. viij. Glorioſus pater
Auguſtin⁹ oſtendens que ſit ve
ra chriſtianoꝝ ſapientia. ſic ait in libro de
libero arbitrio. Non aliam putam⁹ eſſe ſa

Nota bn̄ inferius ubi Salustius sup Albertum ... Prestituit forsitan Albertus ... se ... interpretandus ... terminibus

pientiā verā nisi ỽitatē in q̄ cernit̄ et tenet̄ summū bonū. Uult dicere Aug⁹. Ꝙ vera sapiā ꝯsistit ī ỽbo dei. vbi recōdita est veritas ei⁹. in q̄ q̄dē ỽbo dei cernit̄ de⁹ ꝑ fidē ꝛ tenet̄ ꝑ spem. Iuxta illud apl'i. Uidemus nunc ꝑ speculū ꝛ in enigmate. Uerbū igit̄ doctrine salutaris xp̄i est tota nr̄a sapiā. q̄ alit̄ pascit̄ ꝛ gubernat̄ aīa nr̄a. vt dicit Ambro. Uñ sic nihil ꝑt viuere sine cibo sibi cōueniēti. sic nec aīa rōnalis ꝑt subsistere sine ỽbo dei. Et ꝓpt̄ h̄ dicit Ambro. tractās illud. Eloquiū tuū viuificauit me. Ꝙ non ē q̄cq̄ȝ aliud q̄d viuere faciat aīaȝ rōnalem q̄ȝ eloquiū dei. Quō āt pascit oēs ostēdit Aug. sup Gen̄. li. v. c. iij. di. Ꝙ altitudīe superbos irridet. ꝓfunditate attētos terret. ṽitate magnos pascit. affabilitate paruulos nutrit Recte g̃ saluator ait. Ꝙ semē est ỽbū dei. Sic eñi semē est refectio omniū viuentiū. ita ỽbū dei oīm credentium q̄d saginat animaȝ. q̄d impinguat viscera. inq̄t Ambro. in ser. de q̄dragesima. Uerū est g̃ nostrū thema q̄d inuit Ꝙ semē ē ỽbuȝ dei. In q̄bꝫ ỽbis circa istud venerabile semen tria cōsiderāda occurrūt. Primo g̃ ē ꝯsiderāda ỽbi dei ad semē materiale ꝓprietatis similitudo. vt sic dicat̄ semen Scd̄o ỽbi dei vtilitatꝫ magnitudo. vt sic ỽbū dei nō vacuū nec inane nec apparētēr. ſȝ veraciter ꝛ vtiliter in nob opet̄. q̄d desig̃t. ỽbuȝ substanciale est. Tertio ꝯsiderāda est ỽbi dei impedimentoꝝ multitudo. eo ꝙ ad similitudinē semis in mltꝫ nō fructificat. q̄d desig̃t vltimū. scȝ ỽbū dei. ¶ A

¶ **Dixi primo** ꝙ in ỽbis ꝓmissis ꝯsiderāda est ỽbi dei ad semē materiale ꝓprietatꝫ similitudo. vt sic dicat̄ semē Est āt sciēdū ꝙ ỽbū di cōpat̄ tribꝫ. s. aque. pani. ꝛ semini. q̄ oīa sūt valde vtilia hūano generi. intm̄ vt sine eis vita ista duci nō possit. Et p̄mo ỽbum dei hȝ similitudinē ꝛ ꝓprietatē ad aquā ꝓpter tria Prīo ꝓpt̄ ei⁹ cursus facilitatē. Scd̄o ꝓpter eius humectatōȝ. Tertio ꝓpt̄ ei⁹ claritateȝ ꝛ ꝑspicacitatē. Primo ỽbū dei cōpat̄ aque ꝓpt̄ eius cursus facilitatē. Aqua eñi morose ꝛ facile currit ꝛ oibꝫ se ꝯformat Sic ỽerbū dei docet oēs morose ꝛ māsuete viuere nullū ledere. Uñ ip̄a est aq̄ siloe. q̄ currit cū silētio. vt dr̄ Isa. viij. Docet etiā ostendit sua supficial̄ ꝯtinuatō. que plana videt̄. qr ỽbū dei oīa dura aspa ꝛ rigosa cōplanat. ꝛ oēs docet ꝯuersari honeste ꝛ plane sine oī asperitate. Uñ apl'us q̄ hāc aquā bn̄ biberat instruit di. j. Coꝛ. xiiij. Oīa in vobis fiāt honeste ꝛ ſm ordinem. Et certe videmus ꝙ ỽbū dei auditores diligētes sciūt se cōformare moribꝫ omiuȝ sine offensa. ꝓ loco. ꝓ ꝑsona ꝛ negocio. Scit eñi gaudere cū gaudentibꝫ. flere cū flentibꝫ. Uñ apostolus dicit sic. Quis infirmat̄ ꝛ ego nō infirmor. q̄s scandalizat̄ ꝛ ego nō vror. q. di. vtiq̄ȝ. et ꝓpter h̄ dicit. ꝙ omibꝫ oīa fact⁹ est. j. Coꝛ. ix. Uñ Catho. Constans ꝛ leuis vt res expostulat esto. Tempibꝫ mores sapiens sine crimine mutat. Itē Salusti⁹ sup Albertū. Cōsulo q̄sq̄s eris q̄ pacis federa queris. Consonus esto lupis cum q̄bꝫ viuere cupis. Sed hodie ita ꝑuersi sunt homines. vt cū viderint virū vel feminā moribꝫ illoꝝ q̄bꝫ ꝯuersat̄ se honeste coaptare. inconstantie ascribunt. cū tn̄ h̄ nō sit incōstantie. sed prudentie. Uñ Marc⁹ de formula honeste vite dicit. Si prudentiā amplecteris idem omibꝫ vbiq̄ȝ eris. et put rerū aut tpm̄ varietas exigit ita te accōmodabis tpi. ne te in aliq̄bꝫ mutes sed magis aptes. Sicut man⁹ eadē est ꝛ cū in palmā extendit̄ ꝛ cū in pugnū cōstringit̄. Hec ille Unde Ambro. in lib. iij. Exameron dicit. Ꝙ aqua eadē est in omibꝫ locis coaptata ſm diuersitatē locoꝝ. quia inter vaporosa feruet inter vmbrosa frigescit. sole repercussa exestuat. niuibꝫ irrigata in glacieȝ indurescit. Scd̄o verbū dei compat̄ aque ꝓpt̄ humectationē naturaleȝ. Dicit Ambro. in Exameron de opibꝫ tertie diei. Ꝙ aqua ē alitrix omniū virgultoꝝ diuersos singulis vsus ministrās. Sic verbū dei dat singulis alimentū vt faciāt fructū iuxta necessitatē sue ꝯditionis tp̄e oportuno Iuxta illud ps. Erit tanq̄ȝ lignū q̄d plantatuȝ est sec⁹ ꝛc. O q̄ȝ felices sunt q̄ iuxta istā aquaȝ residēt. ꝛ q̄ȝ infelices qui lōge ab ea sedent Uerū licet omīs aqua humectatione sua est vtilis. tn̄ aqua pluuialis incōpabiliter est vtilior. Uñ videm⁹ ꝙ plus ꝓdest parua pluuia ortulo q̄ȝ magna q̄ntitas aque fluuialis. sic vtilior est aqua modica ỽbi xp̄i ꝛ doctrine eius ad salutē q̄ȝ multa volumina doctrine phoꝝ aut quorūcūq̄ȝ alioꝝ Iuxta Deutro. xxxij. Cōcrescat vt pluuia doctrina mea. fluat vt ros eloquium meum. Et ido vocat̄ ista aqua. aq̄ sapientie salutaris

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Eccl.xv. Et in ps. Sup aquã refectionis
educauit ꝛc. De hac aq̃ dꝛ in ps.lxvij. Plu
uiã voluntariã ſegregabis de⁹ hereditati
tue. Innoc.i.doctrinã ꝛ grãm voluntariã.i.
gratis a te datam.ſm q̃d gloſa adducit illud
Jaco.j. Voluntarie genuit nos vbo verita
tis ſue. Sʒ q̃d dicit.ſegregabis.ſ.a iudeis
ad gẽtes ſeparã dabis. Math.xxj. Auferé
tur a vobis regnũ. Sʒ certe miraꝛ Aug⁹.
in tractatu de bñdictõib⁹ Eſau ꝛ Jacob.
q̃re cũ dñs eq̃liter pluit ſup ſegetes et ſpi/
nas.nõ eq̃liter iſta pficiũt in bonitate fru/
ctus.ſʒ fruct⁹ ſegetis ad horreũ.ſpinaꝝ vo
ad ignẽ. Dicit Aug⁹. q hoc nõ eſt ex pte plu/
uie.ſʒ ex pte radicꝭ. Videat ẽ vnuſq̃ſq; q̃lẽ
radicẽ habeat qua trahat pluuiã bonam.
Dulcis eñ eſt pluuia.ſed radix amara coꝛ
malũ. Hec ille. Tertio vbũ dei comparaꝛ
aque ꝓpter eius figuralẽ repñtatõeʒ.que
eſt pſpicax ꝛ lucida. In aqua eñ apparent
facies humane.vt dicit Bern.ſiluestris in
libro q̃ dꝛ microcoſm⁹. Unde aqua tenet
vicẽ ſpeculi ad vſuʒ paupeꝝ. Prouer.xxvij.
In aq̃s reſplendẽt vult⁹ pſpicientiũ. Sic
nos in vbo dei ꝛ doctrina ſacra faciem aie
nr̃e.i.mores noſtros ꝯſpicim⁹. Unde dic
Gre.ij.li.moral.q ſacra ſcptura ẽ ſicut ſpe
culũ in q̃ facies nr̃a videt. Ibi eñ feda.ibi
pulcra nr̃a cognoſcim⁹.vel q̃ʒ longe a pro/
fectu diſtam⁹ vel q̃ntũ pficimus. Hec ille.
Preterea dic Ber.ſup canti.ſer.xxij. Ser
mo diuin⁹ eſt aqua nõ modo potans ſed ꝛ
lauans.dicẽte dño. Jam vos mũdi eſtis
ꝓpter ſermonẽ quẽ locutus ſuʒ vobis. Sʒ
ꝓ hdoloꝛ multi ſpernẽtes hãc aquã clariſ
ſimã.bibũt de aqua fetida ꝛ turbulẽta.ſcʒ
aſtucia h⁹ mũdi. Ut illi q̃ libenti⁹ audiunt
ꝯſilia de tpalib⁹ q̃ʒ ſalutarib⁹.ſi q̃s eis ad
lucra.ad vanitates ſeculi.ad delectabilia
mũdi cõſulat.libẽter bibũt aquã iſtã. Cõ/
tra q̃s dꝛ Hiere.ij. Quid tibi vis i via egi/
pti vt bibas aquã turbidã.q.d. Quare nõ
bibis poti⁹ aquã de celo deſcendentẽ.cui⁹
fons eſt vbũ dei in excelſis. Eccl.j. q̃ʒ aquã
de luto ſcli ꝛ via ferẽtẽ ꝛ ſtantẽ. Nõ eſt tur/
bulentioꝛ aqua niſi in via.ita vt eã ꝛ peco/
ra munda dedignent bibere. Verũtamen
porci eã libẽter bibũt.ſic hoies immunde
ꝯſcĩe immũda libẽter audiũt. Refert Se
neca li.j. De naturalib⁹ q̃ſtiõib⁹.q ea que p
mediũ aque apparẽt groſſioꝛa videnꝛ. Et
idẽ pbaꝛ in pſpectiua. Sic hoies munda
ni q: ſp in aqua aſtucie ſecularꝭ vſanꝛ appa
rẽt eis maioꝛes q̃ʒ in rei vitate ſunt. Pu/
tant eñ ſe nobilioꝛes ditioꝛes ꝛ ſapiẽtio/
res.cũ tñ ſepi⁹ ſunt vilioꝛes apud hoies ꝛ
deum. Scdo verbũ dei cõpaꝛ pani ꝓpter
tria. Primo ꝓpter ſimilitudinẽ p̃paratio
nis. Scdo ꝓpter ſimilitudinẽ conditõnis.
Tertio ꝓpter ſimilitudinẽ opatiõis. Prĩo
ꝓpter ſimilitudinẽ p̃paratõis. Sicut eñ
panis fit de excuſſis g̃nis a palea.ꝛ ꝯtritis
in mola.ꝛ igne coctis. Sic vbũ dei dꝫ eſſe
purũ a paleis adulatõis.vt vbi dei pdica/
toꝛ nulli blandiaꝛ.alias eñ eſt adulter nõ
pdicatoꝛ. Un̄ aplus. Neq; adulterãtes v/
bũ dei. Scdo dꝫ ꝯteri meditatõe ꝛ cogita
tiõe deuota. Juxta illud ps. Meditabar
in mãdatꝭ tuis q̃ dilexi. Hoc ꝯ illos q̃ ni/
hil q̃ʒ ſonat littera in ſcripturis inquirũt
cum tñ dicaꝛ. Lr̃a occidit.ſpũs aũt viuifi/
cat. Et ſaluatoꝛ Joh.vj. Verba que locu/
tus ſum vobis ſpũs et vita ſũt. Tertio dꝫ
igne aſſari. Nam cruda paſta nõ valet ad
comedendũ. Ignis iſte eſt ſpũſſctũs qui i
mente nr̃a accendit coꝛ ꝛ omnẽ humoꝛem
carnalitatꝭ deſiccat.vt dic Ber.ſup canti/
ca ſer.xxij. Un̄ Ezech.xxiiij.dꝛ de ſpũſctõ.
Conſumenꝛ carnes.i.carnales affectões
ꝛ coquaꝛ vniuerſa cõpoſitio.i.oꝛnat⁹ ſup/
fluus et oſſa tabeſcent.i.rigide et rebelles
voluntates reducenꝛ ad modeſtiã.ecce vti
litas ſpũſſancti. Scdo dꝛ verbum dei pa/
nis ꝓpter ſimilitudinẽ cõditionis. Condi
tio panis eſt q cõiter in parua q̃ntitate ap
poniꝛ ſeruo ꝛ in groſſioꝛi.dño vo vel pla/
to in magna ꝛ ſubtilioꝛi. Apponit⁹ nõ inte/
ger glutiꝛ ſed frangiꝛ. Sic verbũ dei ſim/
plicib⁹ eſt ꝓponendũ ſimplr ꝛ groſſa expo/
ſitione. Prelatis vo vel ſapiẽtib⁹ ſubtiliter
ꝛ accute. Un̄ aplus dicit de ſe. Ego nõ po
terã vobis loqui tanq̃ʒ ſpũalib⁹ ſʒ tanq̃ʒ car
nalib⁹. Et iteꝝ. Lac vobis potũ dedi non
eſcam. Et iteꝝ. Sapientiã loq̃mur inter
pfectos. In ſignũ h⁹ xp̃s turbã panibus
oꝛdeaceis refecit Joh.vj. Frangiꝛ vo iſte
panis cũ expoſitõib⁹ ꝛ gloſis ſctõꝝ patrũ
interp̃tatõib⁹ declaraꝛ. Sʒ forte in multꝭ
locꝭ ꝯqueriꝛ hodie eccl̃a illõ Treñ.iiij. Par
uuli petierũt panẽ ꝛ nõ erat q̃ frãgeret eis.
Notãter dicit frãgeret.q: licet mlti pdicã/
tes.pauci tñ vtiliter declarãt miſteria ſcri
pturaꝝ. Tertio vbũ dei dꝛ panis ꝓpter ſi/
militudinẽ opatõis.q: panis opaꝛ ſanita/

tem. vires ⁊ robur fortitudinis auget. ⁊ ne
hō deficiat ſuſtētat. Sic panis ꝟbi dī ope
rat̄ ſanitatem mēt̄ʒ. ps. Panis cor hoīs cō
firmet. Dat fortitudinē in via et in labore
ſuſtentat. qꝛ verbum dei contra tētatiōes
animat et ſuſtentat. Vñ. Si dimiſero eos
ieiunos deficiēt in via. Vñ dicit Hiero. ſu
per epl'aʒ ad Ephe. li. j. Et nihil ſic in hac
vita virū ſapiētē tenet et inter turbines et
pſſuras mūdi equo aīo manere perſuadet
ſicut meditatio et ſciā ſacre ſcripture ⁊ ver
bi diuini. Tertio ꝟbū dei cōparat̄ ſemini.
vt ħ. Et qꝛ ſup̄ oſtenſum eſt in ſermone p̄/
cedenti deū eſſe ſeminatorē et auctoritati/
uū et pncipalem. Nūc aūt videndū ē quō
pdicator eſt ſeminator inſtrumental' ⁊ mi/
niſterialis. Dicit̄ aūt pdicator ſemiator et
pdicatio ſeminatio ꝓpter plura q̄ fiunt de
ſemine. Semen em̄ in manu tenet̄. in ter/
ram picit̄. ⁊ oportuno tpe ſemiatur. ⁊ mag
nus inde fruct⁹ expectat̄. Primo ḡ verbuʒ
dei cōparatur ſemini. Sicut em̄ ſemē ac/
cipitur in manu Gen̄. xlvij. Accipite ſemia
⁊ ſeminate agros. Bene dicit. accipite. id ē.
opib⁹ implete. Manus em̄ nr̄e opera nr̄a
ſunt. Vñ Innoc. ſup illud ps. Mare ma
gnū ⁊ ſpacioſū manib⁹. i. opib⁹. Semia ḡ
accipe eſt verba dei opib⁹ adimplere. Hic
dixit pdicator egregius de ſe. Non audeo
aliq̄d loq̄ eoꝝ que p me nō efficit xp̄s. Se
cūdo ſpargit̄ ſemen vbiqꝫ pdicādo nō tm̄
in vno loco Iſa. xxxij. Beati q̄ ſemiat̄ʒ ſup
oēs aquas. ħ eſt dicere. Beati q̄ pdicatis
euangelium om̄i creature. Marci vltimo
Quia aque multe populi multi. Apoc. xvij.
Sic fecit xp̄s q̄ ſemiauit p ciuitates et ca/
ſtella circuiens Marci. vj. et Mathei. ix.
Tertio pdicator dr̄ ſeminator ⁊ ſemē ꝟbū
dei ꝓpter tpis oportunitatē. Tempus em̄
tacendi et temp⁹ loquendi Eccs. iij. Nunc
em̄ oportune nūc importune ſeminandū
eſt. j. Thimo iiij. Dicit tn̄ Salomon Pro
uer. xv. q̄ ſermo oportun⁹ optim⁹. Vnde
Grego. in paſtorali dicit. q̄ pdicator debʒ
eſſe diſcretus in ſilentio. vtilis in verbo ne
aut taceda ꝓferat aut ꝓferenda reticeſcat.
Quarto pdicator dr̄ ſemiator et ſemē ver
bum dei. qꝛ ſicut in ſemine expectat̄ fruct⁹
hoc eſt merces eterna Iac. v. Agricola ex
pectat p̄cioſum fructū. ſic pdicator non dʒ
deſperare ſi non ſtatim videt fructum pdi
cationis ſue. ſed expectet donec afferat te/
poraneū ⁊ ſerotinū. quia certe impoſſibile
eſt q̄ verbum dei ſit vacuū quocunqꝫ cec
derit Iuxta illud Iſa. lv. Quō deſcendit
imber et nix de celo. ⁊ illuc vltra nō reuer/
titur. ſed inebriat terrā et infundit eam et
germinare facit eam. et dat ſemen ſerenti.
et panem comedenti. Sic erit verbuʒ q̄d
egredit̄ de ore meo. nō reuertetur ad me
vacuū ſed faciet quecūqꝫ volui ⁊ ꝓſperabi
tur in om̄ib⁹ ad q̄ miſi illud. Hec ibi. Tria
ħ dicit de ꝟbo ſuo dn̄s. Dicit em̄ eē imbrē
hoc eſt q̄ ego eum cōparaui aque. q̄ de im
bre procedit Dicit illud eſſe panem ħ eſt q̄
ego cōparaui illō cibo ⁊ pani. Dicit illō eē
ſemen. ħ eſt q̄ non ego ſed dn̄s illud cōpa/
rat ſemini. Sicqꝫ patet q̄ vex dicit noſtrū
thema. qꝛ ſemen eſt verbum dei. B

Dixi ſecūdo q̄ in ꝟbis p̄miſ/
ſis conſiderāda
eſt verbi dei vtilitat̄ʒ magnitudo. vt ſic ver
bum dei nō vacuū nec inane nec apparen/
ter. ſed veraciter et vtiliter in nobis opere
tur q̄d deſignat verbū ſubſtantiale eſt. Eſt
em̄ verbū dei aīe ſanatiuū illuminatiuū ⁊
inflāmatiuū et gl'e eterne preparatiuum et
donatiuū. De p̄mo patet. Verbū enim dī
ſanat morbū anime expellēdo et curando
pctm̄. Dum em̄ verbū dei deuote auditur
homo de pctō cōpungit̄. et ſic ſanata aia
grā aduocat̄. Vñ dr̄ in ps. Miſit verbum
ſuū et ſanauit eos. Et licet ħ poſſit exponi
de verbo incarnato q̄d eſt xp̄us Iohan. j.
Verbum caro factū eſt. aut de ꝟbo inſpi/
rato. q̄d eſt grā. tn̄ nō min⁹ eſt verū de ꝟbo
pdicato. q̄d eſt verbū doctrine xp̄iane exterius
audito. Vñ Sapie. xvj. dr̄. Filios autem
tuos neqꝫ draconū neqꝫ venenatoꝝ vice/
rūt dentes. Miſericordia em̄ tua adueni
ens ſanabat eos. In memoria em̄ ſermo/
nū tuoꝝ exterminabant̄ ⁊ velociter ſana/
bant̄. ne in altā incidētes obliuionem. nō
poſſent tuo vti adiutorio. Et ſeq̄t̄. Etenī
neqꝫ herba neqꝫ malagma ſanauit eos. ſʒ
tuus dn̄e ſermo q̄ ſanat om̄ia. Vbi dicit
Robert⁹ holgoth q̄ ſermo dei deuote cō/
ceptus ſanat oēs infirmitates pluſqꝫ ma/
lagma. q̄d idem eſt q̄d emplaſtrum et her/
bis coctis cum oleo ⁊ butiro vel aliq̄ alio
Licet aūt verbum dei nō videt̄ ſanare ſta
tim. Non mix. Ex q̄ em̄ eſt medicina non
ſtatim nec ſubito effectum inducit. ſʒ p p/
ceſſum tpis ⁊ cū mora auditoꝝ corda con

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uertit. Cum eñi vt dicit Holgoth ꝑ vigin
ti annos quieuerit in aīa. tūc p̄mo incipit
opari. Q aūt h dicit de dracone ſignificat
dyabolū. De q̄ in ps. Draco iſte quem for/
maſti ad illudendū ei. Dicit aūt Iſidorꝰ
xij. ethimologiarꝫ. cap. viij. ꝙ draco licet ſit
maior omniū ſerpentū. nō tñ hꝫ venenum
in dentibꝰ. ſed habet quandā vim in cauda
et vbere potiꝰ q̄ꝫ interitu nocet veneni. In
notius aūt eſt a venenis. vnde ſi quē liga/
uerit occidit. De q̄ nec elephas tutus eſt.
queꝫ nodis ſuis illigat. ⁊ ſuffocatū ꝑimit.
Hec Iſidorꝰ. Ariſtotiles tñ dicit in de ꝓ/
prietatibꝰ elementorꝫ ꝙ draco venenoſus
eſt ſicut ꝯtigit tꝑe regis Philippi in arme/
nia. Et idem narrat Solinus in libro de
mirabilibꝰ mundi. q̄ expreſſe dicit ꝙ nō in
cauda ſed in dētibꝰ venenū habet. Nec ob
ſtat ꝙ carnes eius ethiopes comedunt. vt
dicit ps. Dediſti eū eſcam ꝑplis ethiopum
q2 poteſt eſſe ꝙ ſibi venenū ex dentibꝰ excu
tit. ſicut medici faciunt ſerpētibꝰ ꝑ aliquā
artē vel caudā abſcidūt in q̄ latet venenū.
Petrus patriarcha hieroſolimitanꝰ dicit.
ꝙ occiſo imediate fel eijcit̄ d eo. ⁊ ſic nō ob
eſt eſui eorꝫ a quibus comedit̄ propter tē/
periem caliditatis. quia eſt frigidiſſimus.
Dic ḡ Solinus ꝙ mercatores quibuſdā
carminibꝰ dracones manſuetos faciūt. et
eis frena imponunt. q̄s inſident et vſq3 ad
ethiopiam ꝑducentes vendūt Spūaliter
ſerpens ſeu draco dyabolus eſt. q̄ licet nō
hꝫ venenū in capite. tñ hꝫ vim quandaꝫ ⁊
fortitudinē in cauda. Quia licet in princi/
pio bone opatiōis nō inſidiet̄ homini. tñ ī
cauda. i. ī fine impedit ne homo bono fine
terminet opus ſuū. Vñ in figura hꝰ dr ſer/
penti ꝙ inſidiari deberet calcaneo femine
id eſt. fini bone opatōis Geñ. iij. Contra ḡ
iſtū draconē ſi quēq3 hominē ſua cauda il/
ligauerit ⁊ eū a ꝓpoſito bono deiecerit ē me
dicina verbi dei. Et certe nō eſt aliq̄ infir/
mitas q̄ nō ſanet̄ verbo dei. etq̄ draconis
ꝟtus eo ſuperat̄. Unde de verbo dei pt di
ci illud Lu. vi. Q virtꝰ de illo exibat ⁊ ſana
bat omēs. Scdo diuinū verbū eſt aīe illu
minatiuū ⁊ inflāmatiuū. Nam ⁊ intellectū
dat paruulis. illuminādo rōneꝫ. et affectū
inflāmat. Vñ dr in ps. Lucerna pedibus
meis verbum tuū ⁊ lumē ſemitiꝫ meis. i. il/
luminat ad p̄cepta et inflāmat ad cōſilia q̄
ſunt quaſi ſemite. Et in alio pſalmo. Pre/
ceptum dñi lucidū illuminās oculos. Di/
cit Innoc. Oculos cognitionis ꝯ ignorā
tiam. et oculos amoris ꝯ ꝯcupiſcentiam.
Hos illuminat ſacra ſcriptura ꝑ verbum
dei et virtutem eius. Hec Innoc. Tertio
verbū diuinū eſt vite et glīe donatiuū. Nā
poſtq̄ꝫ aīa eſt ab omī pctō ſanata. ⁊ ab omī
ignorātia illuminata et inſuꝑ igne diuino
inflāmata. nō reſtat niſi vt deducat̄ ad glo
riā. vt dicit dñs Joh. iiij. Qui verbū meūꝫ
audit et credit ei q̄ miſit me habet vitā eter
nam. Unde Lu. xj. dr. Beati q̄ audiūt ver
bum dei et cuſtodiunt illud. Ecce ꝟbi dei
vtilitatis magnitudo.

Dixi tertio ꝙ in verbis p̄miſ/
ſis ꝯſideranda eſt
verbi diuini impedimētorꝫ multitudo. cū
dr. verbum dei. Mirabile eſt ꝙ cū verbuꝫ
dei ſit maxime virtutis Iuxta illud. Dñs
dabit verbum euangelizantibꝰ ꝟtute mul/
ta. Pſalmo lxvij. Innocentius. Virtute
mlta. id eſt. virtute ſua que multa eſt. Ps.
Magna virtus eius. et tamen nō ſemper
facit fructū ſed multipliciter impedit̄. hoc
tamen non eſt ex p̄te ipiꝰ verbi ſed ex parte
cordis humani. Unde licet aqua d ſe dul/
cis ſit tñ ſi ꝑ terrā ſulfuream excurrit ama
ra efficit̄. ſic patet de aquis marath. et pa/
nis licet ſit dulcis palato ſano. tñ infirmo
eſt penalis et amarus. vt dicit Augꝰ. in li/
bro ꝯfeſ. Unde Ambro. ſuꝑ Beati imma
culati. dicit. Quo pūt verba dei dulceſcere
faucibꝰ tuis in q̄bꝰ eſt amaritudo nequitie
Et licet ſemen purū ſit dum eſt extra terrā
tamen ſeminatū in terra. ⁊ paleis ſordida
tur et luto vilificat̄ ⁊ gelu mortificat̄ ⁊ ſpi/
nis ſuffocat̄ ⁊ petra aridat̄. q̄ omīa ſunt ex
parte terre ſuſcipiētis ⁊ nō ex parte dei ſe/
minantis. Sunt igitur ſeptē impedimen
ta q̄ impediūt ne ſemen ꝟbi dei fructificet
in mente hominis. Quorꝫ quatuor ponū
tur in euangelio pn̄ti. Quorꝫ primū eſt cō
culcatio trāſeuntiū. et ꝑtinet ad pctm̄ luxu
rie Iſa. li. Poſuiſti vt terrā corpus tuum.
et quaſi viā tranſeuntibꝰ. Luxurioſi enim
aperiunt cor. et apertum dimittunt omībꝰ
cogitationibꝰ immūdis exponēdo De his
dr Hiere. ij. Sub omī ligno frondoſo tu
proſternebaris. i. ad omne delectabile q̄d
erat aſpectu delectabile. dediſti cor tuum.
vt delectatōe mala fruaris. Et Ezech. xvj.
Diuiſiſti pedes tuos. i. affectiones cordis

tui.om̄i tranſeunti.i.cuilibet turpi cogita/
tioni. Talis fuit ille q̄ de ſe dicit Eccs.ij.
Non prohibui cor meū q̄n om̄i voluptate
frueret̃. In his ḡ non fructificat verbum
dei.ſed quicq̄d audiunt ꝯculcant Iuxta il
lud Eccl.xxj. Audiet luxurioſus ꝛ diſplice
bit ei.ꝛ piciet illud poſt tergum ſuū. Sūt
autem tria que hodie ab hominibꝰ ſecula
ribꝰ ꝯculcant̃.que tn̄ maximo precio eſſent
cōparāda et om̄i ſtudio venerāda. Primo
ſpōſa xp̄i. Sc̄do ꝑſona chriſti. Tertio ver
ba chriſti. Sponſa chriſti conculcatur cū
anima hoīs vilipendit̃ ꝛ nō reputat̃ ꝓ aliq̄
De hac ſpōſa dicit chriſtꝰ Sapie.viij. Hāc
amaui ꝛ queſiui mihi aſſumere ſpōſam.et
amator factꝰ ſum forme illꝰ. Hāc ſponſat
chriſtꝰ in fide ꝛ dilectōe Ozee.ij. Sponſa/
bo te mihi in fide. Quantū aūt amat hanc
ſponſam.patet p̄mo q2 ꝓpter eam deſcēdit
a ſupremo celo in v̄ginis vterꝰ. Sc̄do mł/
tos labores triginta tres annos ſuſtinuit
Tertio mortē durā ſubijt Quis igit̃ aude
ret ſponſam regꝭ conculcare. et tn̄ ſponſaꝫ
chriſti nullus veret̃ conculcare. Cōculcat̃
aūt cū ꝑ peccatū vilificat̃ Ezech.xvj. Con
culcata es in ſanguine tuo. Secūdo ꝯcul/
cat̃ ꝑſona xp̄i. Nō ḡ mirꝫ ſi ſpōſa.ergo ꝛ ſpō/
ſus. Iſtud dictu ꝛ auditu terribile eſt.ꝛ tn̄
verꝫ ē. Cōculcat̃ autē xp̄s p̄mo .qn̄ i pctō
mortali ſumit̃ ꝛ in fetidū cor mittit̃. Vnd̄
ꝯquerit̃. Qui edebat panes meos magni/
ficauit ſup̄ me ſupplātatiōeꝫ. Sed o miſer
q̄uo audes illū indigne ſumere quem Io/
hānes baptiſta nō audebat tāgere.aut pe/
trus timuit ſecū cohabitare. Exi inquit a
me dn̄e q2 hō pctōr ſū. Et Centurio non
audebat eū in domū ſuā ſuſcip̄e. Nō ſū in
q̄t dignꝰ Iō dn̄s Mat.vij.phibꝫ d. Nolite
ſctm̄ dare canibꝰ.ꝛ margaritas nolite ꝓice
re añ porcos.ne forte ꝯculcēt eas pedibꝰ
ſuis. Sc̄do ꝯculcat̃ xp̄s a ꝑiurātibꝰ. De q̄
bus d2 in ps. Inimici mei ſubſannauerūt
me. Et i alio. Cōculcauert̃ me inimici mei
tota die. Tertio ꝯculcat̃ xp̄s ꝑ incātatiōes
Abacuc.j. Taces ꝯculcāte ipio iuſtiorē ſe.
Tertio ꝯculcant̃ verba xp̄i q̄ lꝫ ſint medi/
cine vulnerꝝ nr̄oꝝ.tn̄ ꝓ nihilo r̄putāt̃.ita q̄
ad nihilū iā valēt ſꝫ ꝯculcāt̃ ab hoīb9 ſicut
ſal abiectū Mat.v. Vn̄ āt h̄ ꝓuenit.certe
ex tribꝰ.ſ.ꝓpt̄ durā rep̄hēſionē culpaꝝ.q̄ re/
p̄hendūt p̄dicatores ipos pctōres. Sed
certe felix rep̄hēſio quā ſeq̄t̃ ſalutarꝭ ꝯuer/
ſio. Nō ḡ ſunt ꝯculcādi ſꝫ amādi p̄dicato/
res.q2 meliora ſūt vulnera diligētꝭ q̄ꝫ frau
dulēta oſcula odiētꝭ. Sc̄do ꝓpt̄ aſperā cō/
minatōeꝫ. Poſtq̄ꝫ em̄ p̄dicatores cōminat̃
pctōribꝰ mł'ta tormēta ſtatī incurrūt odiū
Sic patet de Michea ꝓpha.cui dixit rex.
Ego odi eū q2 nō ꝓpheṫat mihi niſi maluꝫ
Tertio ꝓpt̄ aſſertioneꝫ v̄itatꝭ. Veritas em̄
odiū parit. Dicit Criſ.et Ambro.in gloſa
ſup̄ illō.j.Coꝝ.iiij. Vos nobiles nos autē
ignobiles dicit. Libere ꝛ ſine adulatōe ve/
ritatē p̄dicātes.ꝛ geſta ꝑue vite arguentes
grāꝫ nō h̄ūt apō hoīes. Hiero.q̄ꝫ ſup̄ illō
Gal.iiij. Ergo inimicꝰ vob̄ factꝰ ſum verū
dicēs.ſic ait. Hec ē ꝯditio v̄itatꝭ vt cam ſp
inimicicie ꝯſeq̄nt̃ ſic ꝑ adulatiōeꝫ ꝑniciose
amicicie ꝯq̄runt̃. Hec ille. Nō ḡ dꝫ p̄dica/
tor timere ꝯculcatōꝫ taliū.ſꝫ audact̄ p̄dica
re v̄itatē.q2 meliꝰ ē ꝓ v̄itate pati ſuppliciū
q̄ꝫ ꝓ falſitate ꝛ adulatōe recip̄e b̄n̄ficiū Se
cundū impedim̄tū ſemis ē pluuie carēcia
ꝛ terre ſiccitas.ꝑ q̄d ſignificat̃ indeuotio ꝛ
negligētia.q̄ ad accidiā .q̄ caret h̄uore de/
uotōis. Et d2 cor durū cor accidioſi.quia
nec timore ꝯcutit̃ nec amore flectit̃.ꝛ illud
ē ꝓprie cor dyaboli. De q̄ Iob.xli.dicit̃ Cor
eiꝰ indurabit̃ q̄i lapis ꝛ ꝯteret̃ q̄i malleꝰ in/
cudis. Sꝫ de tali d2. Cor durꝝ male hēbit
in nouiſſimo Eccl.iij. Et q̄uo male.certe
male.q2 ꝓ duricia cordis hēbūt duriciam
tormētoꝝ Prouer.xix. Parata ſūt deriſo/
ribꝰ iudicia ꝛ mallei ꝑcucientes ſtultoꝝ cor
poribus. Ecōtra de bono corde d2 in ps.
Quaꝫ bonꝰ iſrł deus his q̄ recto ſūt corde
Et Math.v. Bt̄i mūdo corde. Et in ps.
Cor mūdū crea i me d̄s. Sꝫ de mł'tis ho/
die ꝓteruis ꝛ rebellibꝰ poſſꝫ dici illō Iere.
v. Indurauert̃ facies ſuas ſup̄ petram Et
Zach.vij. Cor ſuū poſuert̃ vt adamantē
Tertiū impedimētū ſeīs diuini ſūt ſpina/
rū ſuffocatio. Spine ſūt diuitie.ꝛ merito
quia pūgūt ꝛ lacerāt.retrahūt ꝛ retardāt.
Pungūt i acq̄rēdo cū labore Eccs.iiij. Di
di vanitatē ſub ſole vnꝰ ē ꝛ ſcd̄m nō hꝫ.tn̄
laborare nō ceſſat.nec ſaciāt̃ oculi eiꝰ diui/
tijs. Sc̄do q2 cū timore poſſidēt̃. Iob.xv.
Sonitꝰ terrorꝭ ſp̄ i auribꝰ illiꝰ. Tertio q̄a
cū dolore ꝑdūt̃. Diuitie em̄ ꝯgregate i ma
lū dn̄i ſui ꝑeunt i afflictiōe peſſima. Has
punctōes hodie nō ſētiūt.ſꝫ ſentiēt poſtea
infernales. Quartū impedimētū eſt clau/
ſure defectꝰ. Hoc ſignificat̃ ꝑ viā publicā

quenũcꝫ eſt clauſa. Vñ ſic v̾bum dei con/
culcatur per lutum luxurie in via cordis.
ita et volucres celi. i. demones comedunt
illud in via cordis. propter defectum clau
ſure. ⁊ h̃ ꝑ ſupbiã. q̃d ẽ ꝓprie pctm̃ dyaboli.
vt dic̃ btũs Thomas in ꝑma prime. Vbi
em̃ nõ eſt clauſura hũilitatꝭ ymo ver⁹ vani
tatꝭ ⁊ ſupbie oĩa bõa diſſipat. Vñ ſaluator
Math. vj. Attẽdite ne iuſticiã vr̃az faciatꝭ
corã hoĩb9. h̃ ẽ dicere. puidere ne iuxta viã
ſemietꝭ. qꝛ dyaboli q̃i latrũculi iter noſtrũ
obſidẽt q̃rẽtes nos de v̾tutib9 ſpoliare. vt
dicit Greg⁹. in oml'. ⁊ h̃ maxie ꝑ ſupbiam
Quintũ ipedim̃tũ extra euãgeliũ ẽ nimia
ꝓfundatio ȃni in terra. ita q̧ ȃnũ ꝓpt multi
tudinẽ terre nõ pt libere exire. et ſignificat
auariciã ꝑ quaꝫ hõ t̃rena diligẽs cumulat
intm̃ q̧ coꝛ nõ pt in deũ eleuari. Sextum
ipedimẽtũ ẽ nimia inundatio pluuie. ⁊ ſig
nificat gulã q̃ ſemẽ v̾bi dei ĩ corde ſubmer
git. Vñ Luc. xxj. dꝛ. Attẽdite ne grauẽtur
corda vr̃a crapula ⁊ ebꝛietate. Iſta igit̃ plu
uia dꝫ eẽ moderata. Septimũ impedimẽ
tũ ẽ lapidum cumulatio nimia. ⁊ ſignificat
irã odiũ ⁊ inuidiã. Irat⁹ em̃ ⁊ inuidus oĩa
cũ lapidib9 vult vlciſci. ⁊ vindicare ſe de oĩ
bus dure ⁊ aſpe. Quo ꝯ de mitib9 dꝛ Iac.
j. In manſuetudĩe ſuſcipite inſitũ v̾bũ. q̃d
pt ſaluare aĩas vr̃as. Quã ſalutẽ nob ꝯce/
dat ſeminatoꝛ ver⁹ xp̃s dñs. Amen.

Dominica quinquageſime. I
Sermo. XL

Tradetur genti/
bus ⁊ illudet̃ ⁊ flagellabit̃ ⁊ ꝯſpu
etur. Luc. xviij. Sic dicit magn⁹
pr̃ Aug⁹ in q̃dã ſermõe. Multos filios dĩ
fecit vnic⁹ fili⁹ dei. Emit ſibi frẽs ſanguine
ſuo. approbauit reprobat⁹. redemit vẽdit⁹
honoꝛauit ĩhonoꝛat⁹. viuificauit occiſus.
Hec ille. Vult dicere Aug⁹. q̧ hõ multuꝫ
deberet põderare paſſionẽ xp̃i ⁊ nõ ita de
facili ruere in pctã. Maxie iſto tp̃e q̃ etiaꝫ
hoĩes ex ſola mala ꝯſuetudĩe peccãt. pſer/
tim ſciẽtes. qꝛ fili⁹ dei ꝓpt ipos tanta ſuſti/
nuit. ⁊ eos paſſiõe ſua filios dĩ adoptiuos
fecit. Vñ ſicut dicit idẽ Aug⁹ in li. de v̾gi/
nitate Tot⁹ nob dꝫ infigi in corde q̃ totus
ꝓ nobis fuit crucifix⁹ in cruce. Vt igit̃ ho/
mines caueãt a pctis ⁊ retrahãt a vanis et
noxijs. ſctã mr̃ eccl'a recolit hodie in euan
gelio xp̃i paſſionẽ. vt ꝯſiderãtes eum talia
paſſum ꝓ eis. ⁊ ipi ſibi cõpatiẽdo nõ deli/
cijs reſoluãt̃ ſꝫ cõpunctõe cõpatiant̃. Ac ſi
em̃ diceret eccl'a filijs ſuis ⁊ vnicuiqꝫ ipoꝝ
O hõ noli tm̃ amitte bñficiũ. ꝓpterea xp̃s
dñationi moꝛtꝭ ſe ſubdidit vt te d̾ iugo do
minationis dyaboli erueret. Ille ſuſcepit
moꝛtꝭ ſeruitutẽ vt tibi tribueret vite eterne
libertatẽ. inq̃t Ambꝛo. ſup ps. Bti ĩmacu
lati. Ac ſi etiã diceret xp̃s. O hõ vide q̃ ꝓ te
patioꝛ. nõ eſt doloꝛ ſic̃ q̃ crucioꝛ. Ad te cla/
mo q̃ pro te moꝛioꝛ. Vide penas q̃b9 affli/
goꝛ. vide clauos q̃b9 ꝯfodioꝛ. ⁊ lꝫ ſit tãtus
doloꝛ exterioꝛ. int⁹ tm̃ ẽ planct⁹ ꝗuioꝛ. cũ te
tam ingratũ paſſiõis mee expioꝛ ⁊ intueoꝛ
Ita dic̃ Ber. ſup cãtica in ꝑſona dñi in q̃/
dã ſermõe. Cũ igit̃ paſſio xp̃i nr̃m amoꝛeꝫ
maxie ad xp̃m afficit ⁊ nr̃ãꝫ deuotõꝫ blan
dius allicit. iuſti⁹ exigit ⁊ artius ſtrigit. vt
dicit Bern. ſup cantica ſer. xx. merito eccl'a
recolẽs nr̃ãm redemptõꝫ tã caro ꝑcio em/
ptam ꝓponit xp̃s toꝛmẽta. ſic̃ ipe p̃dixerat
in v̾bis ꝓpoſitꝭ. Tradet̃ inq̃t gẽtib9 ⁊ illude
tur. In q̃b9 v̾bis deſcribit̃ modus nr̃e re/
dẽptiõis. q̃ nõ fuit ꝯueniẽtioꝛ q̃ꝫ ꝑ paſſio/
nẽ xp̃i Que q̃dẽ paſſio fuit triplici priuile
gio oꝛnata. Primo ſiq̃deꝫ paſſio xp̃i fuit ꝗ
tioſa. Scdo qꝛ fuit doloꝛoſa Tertio quia
fuit copioſa. Que tria breuiter ꝑ oꝛdinem
tranſcurramus.

Dixi primo q̧ in v̾bis p̃miſ/
ſis deſcribit̃ paſ
ſio xp̃i vt ꝗtioſa. Iſta gr̃a apparet ex pluri
bus. Si em̃ aduertam⁹ q̃s q̃ntuꝫ ⁊ ꝓpt q̃s
paſſus eſt. certe inuenim⁹ qꝛ oĩa fuerũt de
gr̃a. Et ꝑmo ſi attẽdam⁹ q̃s paſſus ẽ. quia
vnigenit⁹ fili⁹ dei ĩ quẽ ãgeli deſiderãt ꝓſpi
cere. j. Pet. j. ⁊ q̃ ẽ ſplẽdoꝛ ⁊ figura dei p̃ris
Heb. j. Iſte inq̃ꝫ q̃ cũ d̾o p̃re ſedẽs ſup che
rubin ĩtuet̃ abyſſos ⁊ q̃ oĩa q̃cũqꝫ voluit fe
cit ĩ celo ⁊ in terra in mari ⁊ in oĩb9 abyſſis
nõ eſt dedigt⁹ pati ꝓ nobis. Vñ ad Tytũ
ij. dꝛ. Dedit ſemetipꝫ ꝓ nob vt nos redime
ret ab oĩ iniq̃tate. Iſtã gr̃ãm erga gen⁹ hu/
manũ admirãs ipe fili⁹ dei dicit Iohã. iij.
Sic de⁹ dilexit mũdũ vt filiũ ſuũ vnigeni
tũ daret ꝓ nobis. Qd̃ tractãs Rupert⁹ lin
conient̃ ſer. xxv. dicit q̧ optimo mõ dandi
⁊ pleniſſimo dat⁹ eſt ꝓ nobis creatoꝛ. cum
fact⁹ eſt talis q̃ perpetuo ⁊ ꝑfecte frui poſſe
mus. Qd̃ vtiqꝫ factũ eſt ꝑ eius natiuitateꝫ
⁊ paſſionẽ. Certe maxima dilectio apparu
it in eo erga hoĩeꝫ q̃n de⁹ factus eſt filius